

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Materiał opracowany przez Fundację Socjometr Laboratorium Rozwiązań Społecznych, współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju

Lokalna Grupa Działania „Jurajska Kraina”

Kraków 2021

Raport opracowany w ramach projektu „Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju” realizowanego przez Federację LGD Małopolska.

Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl

Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

1. Streszczenie najważniejszych wyników badania

1. Analiza pomysłów, diagnoza obszaru „Jurajskiej Krainy”, a także możliwości finansowe pozwoliły na ustalenie trzech celów ogólnych i przypisanych do nich celów szczegółowych: I. wzrost konkurencyjności gospodarczej obszaru LGD (przypisano do niego szczegółowy cel „Rozwój przedsiębiorczości na terenie LGD do 2023”), w którego ramach zaplanowano działania inwestycyjne i szkoleniowo-doradcze, zmierzające do tworzenia odpowiednich warunków do rozwoju przedsiębiorczości, a także utrzymania i tworzenia miejsc pracy; II. wzrost atrakcyjności obszaru LGD (w jego ramach wyznaczono cztery cele szczegółowe: Rozwój i poprawa dostępności infrastruktury społecznej, rekreacyjnej, turystycznej i kulturalnej; Wykorzystanie potencjału terenu LGD dla rozwoju i promocji obszaru; Promocja produktu lokalnego; Modernizacja, kultywowanie i promocja lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturalnego), w którego ramach zaplanowano działania, które miały służyć wzmocnieniu konkurencyjności obszaru; III. budowanie kapitału społecznego i wzmacnianie włączenia społecznego mieszkańców terenu LGD (przypisano do niego cel szczegółowy „Transfer wiedzy, aktywizacja i integracja mieszkańców terenu LGD”), w którego ramach zaplanowano szereg działań szkoleniowych, doradczych i aktywizacyjnych.
2. Realizacja wskaźników przebiega dobrze, a brakujące przedsięwzięcia znajdują się aktualnie w ocenie Urzędu Marszałkowskiego. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się premie na zakładanie działalności gospodarczej, gdzie wniosków było więcej niż pozwalały na to zaplanowane środki. W przypadku rozwoju działalności gospodarczej wniosków było także dużo, ale tutaj wystarczyło spełnienie wymogów, by otrzymać środki.
3. Warta podkreślenia jest bardzo duża ilość zrealizowanych projektów grantowych, które nastroczały pewne trudności mające związek z koniecznością spełnienia licznych wymagań, długim okresem realizacji i wymogiem zaangażowania własnych środków. W tym aspekcie zwraca uwagę rozdrobnienie przedsięwzięć, w tym działania infrastrukturalne podzielono na konkretne (m.in. na place zabaw czy

światlice wiejskie). Stanowiło to odpowiedź na zgłaszane zapotrzebowanie i pozwalało jednocześnie na szybką realizację wskaźników.

4. W ramach celu związanego z turystyką i dziedzictwem kulturowym zaplanowano bardzo dużo przedsięwzięć i sporą część spośród nich udało się już zrealizować. Zastanawiające jest jednak, iż turyści zostali wskazani tylko przez jednego spośród 20 badanych beneficjentów jako odbiorcy efektów projektów/grantów. Można więc podejrzewać, że w ramach celu realizowano jednak przede wszystkim przedsięwzięcia z myślą o mieszkańcach obszaru LGD. Warto też w tym aspekcie zauważyć, że w ostatnich latach zmniejszyła się liczba turystycznych obiektów noclegowych w gminach obszaru LGD, który już wcześniej było dość niewiele. Z drugiej strony pozytywnie należy odbierać także wyniki dotyczące zwiększenia się ruchu turystycznego - 74 spośród 104 badanych mieszkańców zauważa to zjawisko, a przeciwnego zdania jest zaledwie 11 respondentów. Dostrzeżono również poprawę stanu zabytków czy zwiększenie się liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji.
5. Bardzo pozytywnie należy odebrać fakt, iż „Jurajska Kraina” zdaje sobie sprawę ze znaczenia społecznego kapitału, czego dowodem fakt, iż poświęcono mu jeden z trzech celów głównych (Budowanie kapitału społecznego i wzmacnianie włączenia społecznego mieszkańców terenu LGD, w którego ramach zaplanowano szereg działań szkoleniowych, doradczych i aktywizacyjnych). W ostatnich pięciu latach badani mieszkańcy gmin obszaru LGD zaobserwowali poprawę relacji między mieszkańcami czy fakt, iż mieli oni większy wpływ na to, co dzieje się w gminach. 9 spośród 20 beneficjentów wskazało, że to ogół mieszkańców gmin/obszaru LGD był głównym odbiorcą ich projektów, co należy uznać za dobry wynik.
6. Do szczególnie ważnych grup, które należy objąć wsparciem zaliczono: osoby młode (do 30 roku życia), osoby starsze (po 50 roku życia) oraz drobnych przedsiębiorców. Przewidziano dla nich takie obszary interwencji jak między innymi: doradztwo i szkolenia w zakresie podejmowania działalności gospodarczej oraz premie na rozpoczęcia i rozwijanie działalności gospodarczej czy zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego w tym modernizację świetlic wiejskich.

7. W trakcie prac nad LSR-em zwracano uwagę na szereg problemów, w tym kilka dotyczyło innowacyjności, np. niskiego jej poziomu wśród lokalnych firm czy małą liczbę działań innowacyjnych podejmowanych przez przedsiębiorców. W konsekwencji innowacyjność została uznana za istotne kryterium wyboru operacji. Należy podkreślić, że w zrealizowanych w analizowanym okresie przedsięwzięciach innowacyjność się pojawiała i można tu wymienić przedsiębiorstwo realizujące mapowanie 3D czy zakup 12 namiotów promocyjnych z logotypami reklamującymi obszar LGD.
8. „Jurajska Kraina” nie zrealizowała do tej pory projektu współpracy. Złożony jest wniosek z 11 innymi lokalnymi grupami działania dotyczący produktów lokalnych. Planowany jest jeszcze drugi projekt związany z promocją i rozwojem tras nordic walking, w którym „Jurajska Kraina” ma być liderem, a do współpracy zaproszone zostały jeszcze 2 LGD-y.
9. Funkcjonowanie biura LGD „Jurajska Kraina” należy ocenić bardzo dobrze i to zarówno pod względem działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, jak i doradczych. Zatrudnieni pracownicy wykazują się dość dużą znajomością potrzeb lokalnych społeczności. W sposób prawidłowy przekazywane są informacje o prowadzonych naborach i rozpowszechniane różnymi kanałami, ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej efektywnego kanału, czyli działań w sieci internetowej (strona internetowa i profil LGD na Facebooku). Duże znaczenie mają także organizowane przez LGD spotkania informacyjno-konsultacyjne.
10. Nie ma większych obaw co do realizacji założonych wskaźników. Jedynym problemem może być konieczność ogłoszenia kolejnych naborów po negatywnych ocenach Urzędu Marszałkowskiego.

2. Spis treści

1. Streszczenie najważniejszych wyników badania	3
2. Spis treści.....	6
3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.	7
4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.	10
5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	12
5.1. Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz jej podstawowe założenia	12
5.2. Rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR	26
5.3. Działania poza RLKS	32
5.4. Działalność Biura LGD	33
5.6. Zmiany na obszarze objętym LSR w ocenie członków lokalnej społeczności	46
6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze.....	53
6.1. Ocena wpływu na główny cel LSR	53
6.2. Ocena wpływu na kapitał społeczny	53
6.3. Przedsiębiorczość	54
6.4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe	55
6.5. Grupy defaworyzowane	55
6.6. Innowacyjność	56
6.7. Projekty współpracy	57
6.8. Ocena funkcjonowania LGD	57
6.9. Ocena procesu wdrażania	58
6.10. Wartość dodana podejścia LEADER.....	58
7. Podsumowanie. Wnioski i rekomendacje.	60
8. Spis tabel i wykresów	62
8.1. Spis tabel	62
8.2. Spis wykresów	62
9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania.	64
9.1. Ankieta dla mieszkańców obszaru LGD Jurajska Kraina	64
9.2. Ankieta dla beneficjentów LGD Jurajska Kraina	67

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

Raport jest efektem badania ewaluacyjnego przeprowadzonego przez Fundację Socjometr. Przedmiotem badania była ewaluacja procesu wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność prowadzonego przez Lokalną Grupę Działania „Jurajska Kraina” w okresie programowania Unii Europejskiej 2014-2020.

Fundacja Socjometr jest niezależnym podmiotem specjalizującym się w badaniach społecznych, który spełnia wymogi stawiane ewaluatorom zewnętrznym określone w Wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Warto podkreślić, że przeprowadzenie badań w opisywanej poniżej formie było możliwe dzięki współpracy wszystkich małopolskich Lokalnych Grup Działania. Badania były współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Dofinansowanie zostało pozyskane przez Federację LGD Małopolska, która przygotowała projekt „Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju” oraz, w efekcie przeprowadzonej procedury wyboru wykonawcy, zleciła prace badawcze Fundacji Socjometr.

Szczegółowe cele badania zostały sformułowane na podstawie wspomnianych powyżej Wytycznych wydanych w 2017 roku przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Skupiały się one w kilku obszarach tematycznych, w ramach których postawiono pytania badawcze. Zestaw tych pytań był wspólny dla wszystkich Lokalnych Grup Działania w województwie małopolskim.

Obszary badań oraz przypisane do nich pytania badawcze:

1. Ocena wpływu na główny cel LSR
 - a. Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny

- a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
- 3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
- 4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
- 5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
 - b. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - c. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- 6. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
- 7. Projekty współpracy
 - a. Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
 - b. Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?
- 8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

9. Ocena procesu wdrażania

- a. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- b. Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- c. Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- d. Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

10. Wartość dodana podejścia LEADER

- a. Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- b. Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- c. Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- d. Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Szczegółowe obszary działań małopolskich LGD, które były poddawane ocenie:

1. Działalność biura LGD, w tym w szczególności jakość i efektywność świadczonego doradztwa dla wnioskodawców (rzeczywistych i potencjalnych) oraz beneficjentów,
2. Realizacja planu komunikacji, rozpoznawalność LGD, wymiana informacji z mieszkańcami obszaru oraz jakość podejmowanych działań komunikacyjnych,
3. Realizacja rzeczowo-finansowa Lokalnej Strategii Rozwoju,
4. Funkcjonowanie organów LGD,
5. Działania na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej oraz włączenia społecznego (w szczególności wsparcie udzielone przedstawicielom grupy defaworyzowanej),
6. Działania LGD w zakresie rozwoju przedsiębiorczości oraz turystyki i dziedzictwa kulturowego,
7. Promowanie innowacyjności na obszarze objętym LSR,
8. Realizacja projektów współpracy.

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.

Projekt badawczy zrealizowany na zlecenie Federacji LGD Małopolska jest unikatowym w skali Polski przykładem współpracy Lokalnych Grup Działania. Wspólne zlecenie badań dla wszystkich organizacji wdrażających Strategię Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność pozwoliło nie tylko na sfinansowanie dużej części prac ze środków zewnętrznych, ale umożliwiło również obniżenie kosztów ewaluacji. Ujęcie prac badawczych w ramy wspólnego projektu pozwoliło na ich sprawną i szybką realizację w okresie od czerwca do października 2021 roku.

Realizacja wspólnych badań ewaluacyjnych dla wszystkich małopolskich LGD przyniosła także korzyści o charakterze merytorycznym. Możliwe było zastosowanie jednolitego zestawu metod i technik badawczych. Powoduje to, że dane zebrane w odniesieniu do obszaru poszczególnych Lokalnych Grup Działania są agregowalne. Innymi słowy, 32 raporty z ewaluacji zewnętrznych przygotowane dla poszczególnych LGD mogą być rozpatrywane wspólnie i tym samym informować o efektach realizacji działania LEADER w całym województwie małopolskim.

W ramach badania ewaluacyjnego poddano analizie dwie grupy danych:

1. Dane zastane, w tym:
 - a. Dane ze statystyk publicznych,
 - b. Dane gromadzone przez Lokalne Grupy Działania w ramach monitoringu,
2. Dane wywołane, w tym:
 - a. Dane zebrane za pomocą technik jakościowych,
 - b. Dane zebrane za pomocą technik ilościowych.

Dane pochodzące ze statystyk publicznych dostarczyły wysoce obiektywnych informacji na temat zmian na obszarze poszczególnych LGD, które dokonały się w okresie realizacji ocenianych Strategii RLKS. Dane te dotyczyły między innymi zjawisk demograficznych, rynku pracy, lokalnej gospodarki oraz sytuacji społecznej. Wszystkie te dane zostały zaprezentowane w tabelach lub na wykresach. Szczegółowy wykaz ilustracji zawartych w raporcie, który umieszczony jest na jego końcu pozwala na szybkie zapoznanie

się z zakresem poddanych analizie danych, które pochodziły z Głównego Urzędu Statystycznego.

Lokalne Grupy Działania gromadzą istotne dane na temat procesu wdrażania Strategii RLKS, które musiały być poddane analizie. Wśród tych danych należy wskazać w szczególności informacje o prowadzonych naborach, dane o postępie rzeczowo-finansowym, wskaźniki realizacji planu komunikacji oraz dane dotyczące doradztwa. Fundacja Socjometr opracowała jednolity zestaw formularzy, na których poszczególne LGD udostępniały te istotne informacje. Analiza tej kategorii danych zastanych pozwoliła na ocenę skuteczności działań prowadzonych przez LGD oraz wskazała, w których obszarach działalność LGD pokrywała się ze zmianami na obszarze objętym LSR sugerowanymi przez wyniki analizy danych pochodzących z GUS.

Reprezentanci Fundacji Socjometr przeprowadzili badania jakościowe we wszystkich małopolskich LGD. Obejmowały one wywiady z pracownikami stowarzyszeń oraz wywiady z przedstawicielami ich organów – Zarządów i organów decyzyjnych (Rad). Wywiady były prowadzone w siedzibach LGD lub online. Rozmowy te odegrały istotną rolę w procesie powstawania raportów. Pozwoliły one na pogłębienie wiedzy na temat przebiegu procesu wdrażania LSR, rozpoznanie problemów pojawiających się w jego trakcie oraz sposobu reagowania na nie przez przedstawicieli Stowarzyszeń. Uzupełnieniem wywiadów był elektroniczny kwestionariusz zawierający pytania otwarte kierowane do prezesów Zarządów LGD oraz przewodniczących Rad Programowych. Zebrane za jego pomocą informacje zostały wykorzystane w czasie formułowania rekomendacji.

W ramach ewaluacji zewnętrznej zbierano także dane ilościowe. Dla każdego LGD przygotowano dwa kwestionariusze ankiety. Pierwsza z nich kierowana była do mieszkańców obszaru objętego Strategią RLKS, a druga do beneficjentów wsparcia osób i przedstawicieli organizacji, które realizowały operacje w ramach jej wdrażania. Zastosowano technikę CAWI (*computer-assisted web interview*), co oznacza, że ankietę przeprowadzona została za pomocą platformy internetowej. Za dystrybucję linka do ankiety odpowiedzialni byli pracownicy poszczególnych Lokalnych Grup Działania. Celem było zgromadzenie co najmniej 100 poprawnie wypełnionych ankiet dla mieszkańców oraz co najmniej 20 ankiet

wypełnionych przez beneficjentów. We wszystkich LGD udało się zgromadzić wymaganą dla każdej z ankiet ilość odpowiedzi.

5.Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz jej podstawowe założenia

W skład Lokalnej Grupy Działania Jurajska Kraina wchodzi 5 gmin: Iwanowice, Jerzmanowice-Przegonia, Skąpa, Słomniki, Sułoszowa. Wszystkie gminy członkowskie „Jurajskiej Krainy” położone są w powiecie krakowskim, w województwie małopolskim i znajdują się w bliskiej odległości do Krakowa, a dodatkowo stosunkowo niewielka odległość dzieli je od miast Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, Częstochowy i Kielc (do ok. 100 km). Obszar LGD zajmuje łączną powierzchnię 380,42 km².

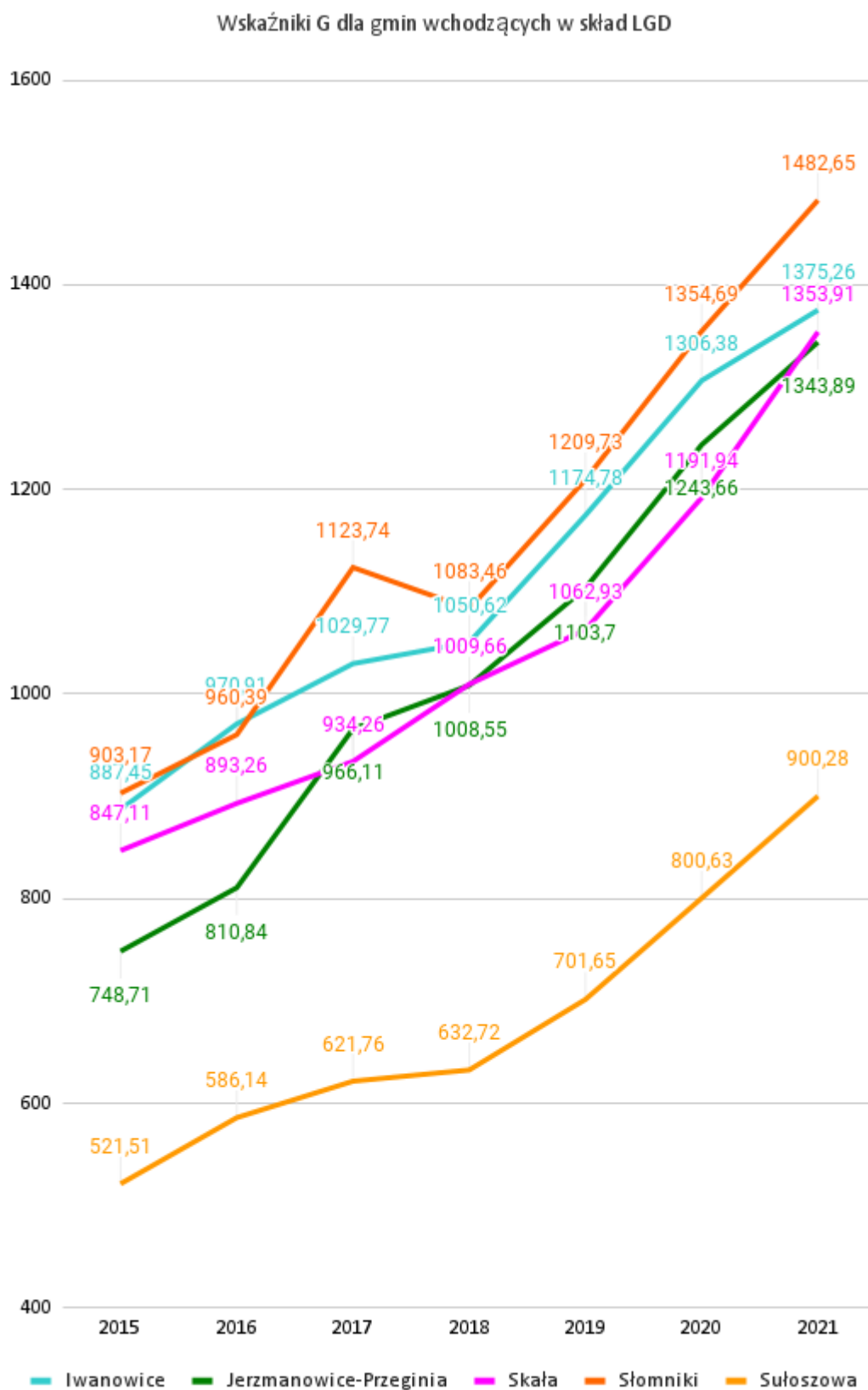
Rysunek 1. Obszar LGD „Jurajska Kraina”.

W 2013 roku łączna liczba ludności objętej LSR wynosiła 49 469 osób. W 2020 roku liczba ta była nieco wyższa i wyniosła 50 087. Warto zauważyć, że w latach 2015-2020 wzrosty liczby ludności odnotowano w gminach Iwanowice (o 245), Jerzmanowice-Przegonia (o 113) i Skąta (o 76), a spadki w gminach Słomniki (o 81) i Sułoszowa (o 29). Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

Ludność w gminach wchodzących w skład LGD						
Nazwa gminy/rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Iwanowice	8 970	9 014	9 098	9 135	9 164	9 215
Jerzmanowice-Przegonia	10 842	10 876	10 917	10 935	10 964	10 955
Skąta	10 477	10 519	10 520	10 556	10 579	10 553
Słomniki	13 638	13 675	13 677	13 680	13 638	13 557
Sułoszowa	5 836	5 814	5 819	5 830	5 835	5 807

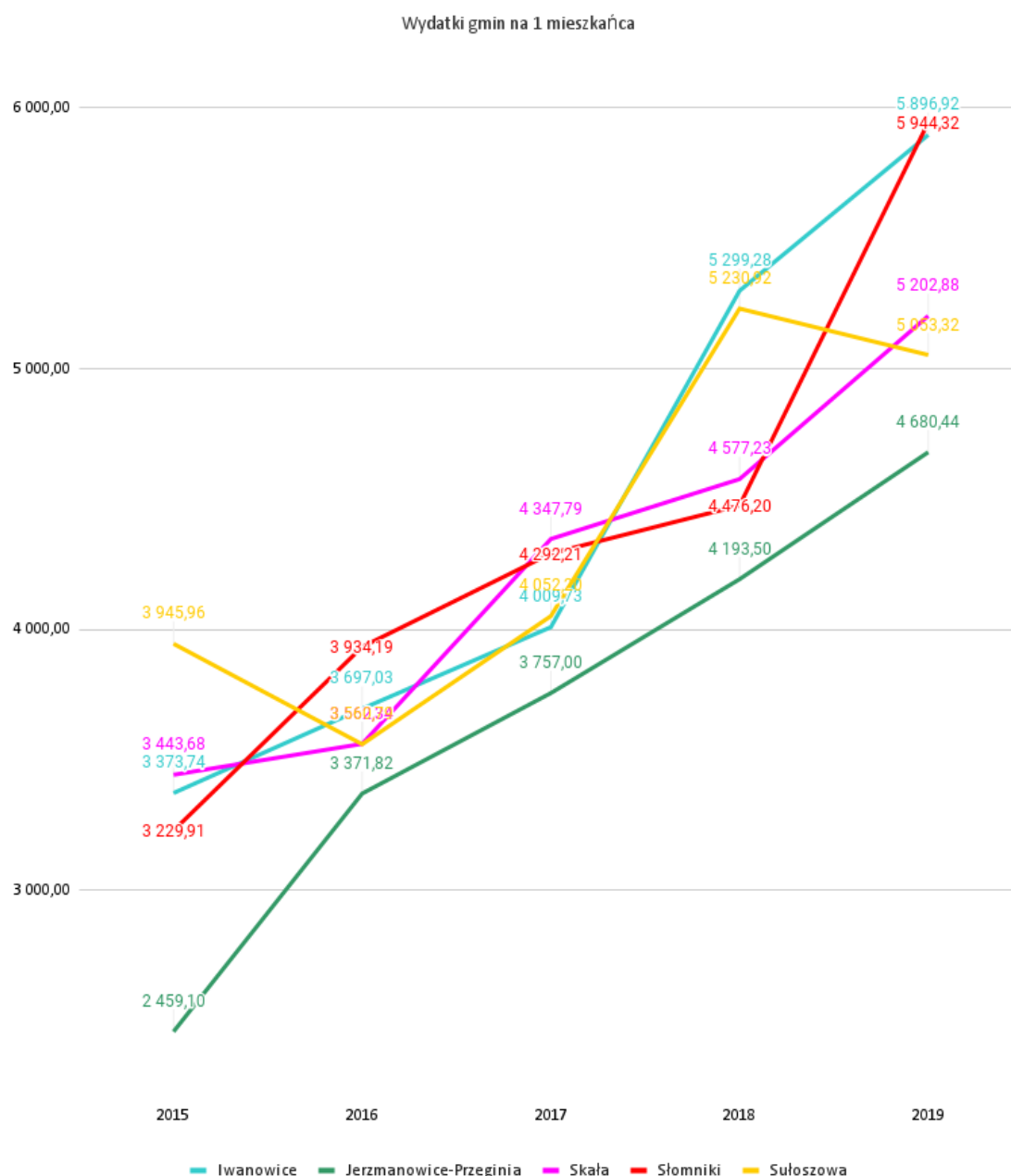
Tabela 1. Ludność w gminach wchodzących w skład LGD „Jurajska Kraina”.

Kwestią wymagającą analizy są dochody gmin. Stanowią one parametr obrazujący w pośredni sposób dochodowość mieszkańców, ale także opisujący poziom rozwoju sektora gospodarczego. Wyrazem zdolności dochodowej gmin jest wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie, czyli tzw. wskaźnik G, który stanowi podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wskaźnik G dla każdej gminy oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych (z tytułu podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od środków transportowych, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, wpływów z opłaty skarbowej, wpływów z opłaty eksploatacyjnej, udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych) za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców gminy. W przypadku LGD „Jurajska Kraina” zwraca uwagę fakt, iż w ostatnich latach, z delikatnymi wahaniami, wskaźnik G wśród gmin wchodzących w skład LGD wzrastał. Zauważalne są też spore różnice w dochodach między gminą Sułoszowa o pozostałymi gminami. Szczegóły obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Wartości wskaźnika G dla gmin wchodzących w skład LGD „Jurajska Kraina”.

Kolejną kwestią wymagającą omówienia są wydatki gmin. W latach 2015-2019 we wszystkich gminach obszaru LGD wskaźniki rosły (z małymi wahaniami w przypadku gminy Sułoszowa). W 2019 roku największe wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca miała gmina Słomniki (5 944,32), niewiele mniejsze gmina Iwanowice (5 896,92) a najniższe gmina Jerzmanowice-Przegonia (4 680,44). Szczegóły obrazuje poniższy wykres.

Wykres 2. Wydatki gmin wchodzących w skład LGD „Jurajska Kraina” w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Gminy wchodzące w skład obszaru LGD w porównaniu do wszystkich gmin województwa małopolskiego wypadają różnie w zależności od analizowanego wskaźnika. Najwyższe lokaty zajmują gminy Iwanowice i Słomniki, zwłaszcza w kategoriach analizujących środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie projektów unijnych oraz wydatki budżetu gminy. Najgorsze lokaty spośród gmin obszaru LGD zajmuje gmina Sułoszowa, w tym warto zwrócić uwagę na bardzo niskie miejsce w kategorii analizującej podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON - 168. Pomocna w interpretacji danych zawartych w poniższej tabeli będzie informacja, że łącznie w województwie małopolskich znajdują się 182 gminy.

Gmina	Lokaty gmin w województwie w poszczególnych kategoriach w roku 2019			
	Dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkańca	Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie projektów UE na 1 mieszkańca	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności
Iwanowice	71	13	30	64
Jerzmanowice -Przegonia	84	64	140	58
Skąta	56	61	83	52
Słomniki	60	12	29	55
Sułoszowa	86	58	101	168

Tabela 2. Gminy wchodzące w skład LGD na tle wszystkich małopolskich gmin.

Biorąc pod uwagę kwestie przedsiębiorczości, należy zauważyć, że w świetle LSR dynamika wzrostu przedsiębiorstw na obszarze Jurajskiej Krainy była słabsza w porównaniu z innymi obszarami województwa małopolskiego. Liczba pracujących w latach 2015-2019 we wszystkich gminach obszaru LGD wzrastała, ale należy podkreślić, że te wzrosty były nieznaczne. Najwyższy odnotowano w gminie Słomniki - o 303 osób. Warto także zauważyć, iż we wszystkich gminach wzrosła liczba pracujących kobiet. Szczegóły pokazuje poniższa tabela.

Gmina	Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD					
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	2015	2019	2015	2019	2015	2019
Iwanowice	526	595	194	239	332	356
Jerzmanowice-Przegonia	618	771	277	365	341	406
Skała	877	961	321	362	556	599
Słomniki	1 712	2 015	892	1 092	820	923
Sułoszowa	282	374	95	158	187	216

Tabela 3. Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD „Jurajska Kraina”.

Kolejnym parametrem obrazującym sytuację na lokalnym rynku pracy jest liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne. W LSR podkreślano, że w skali gmin obszaru LGD zauważalna jest korzystna zmiana, jeśli chodzi o liczbę bezrobotnych zarejestrowanych. W latach 2009-2013 odnotowano spadek o 434 osoby. Jednocześnie zwrócono uwagę, że na obszarze występuje trudny do oszacowania problem bezrobocia ukrytego w rolnictwie (konieczną do wykonania pracę w gospodarstwie wykonywała większa liczba osób niż w rzeczywistości mogłaby ją efektywnie wykonywać). Podejmowanie działań służących utworzenia miejsc pracy i rozwoju branż pozarolniczych uznano za niezbędne do minimalizowania ryzyka wystąpienia i nasilania się tego zjawiska. Dodatkowo zauważano, iż wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych duży odsetek stanowiły osoby bez kwalifikacji, z niskim wykształceniem i małą mobilnością. Dodatkowo podkreślono duży odsetek osób młodszych, w tym przede wszystkim z grupy wiekowej 25-34 lata i 18-24 lata, a także osób z niskim wykształceniem, bez kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Istotne był także fakt, iż w grupie bezrobotnych dominowały kobiety.

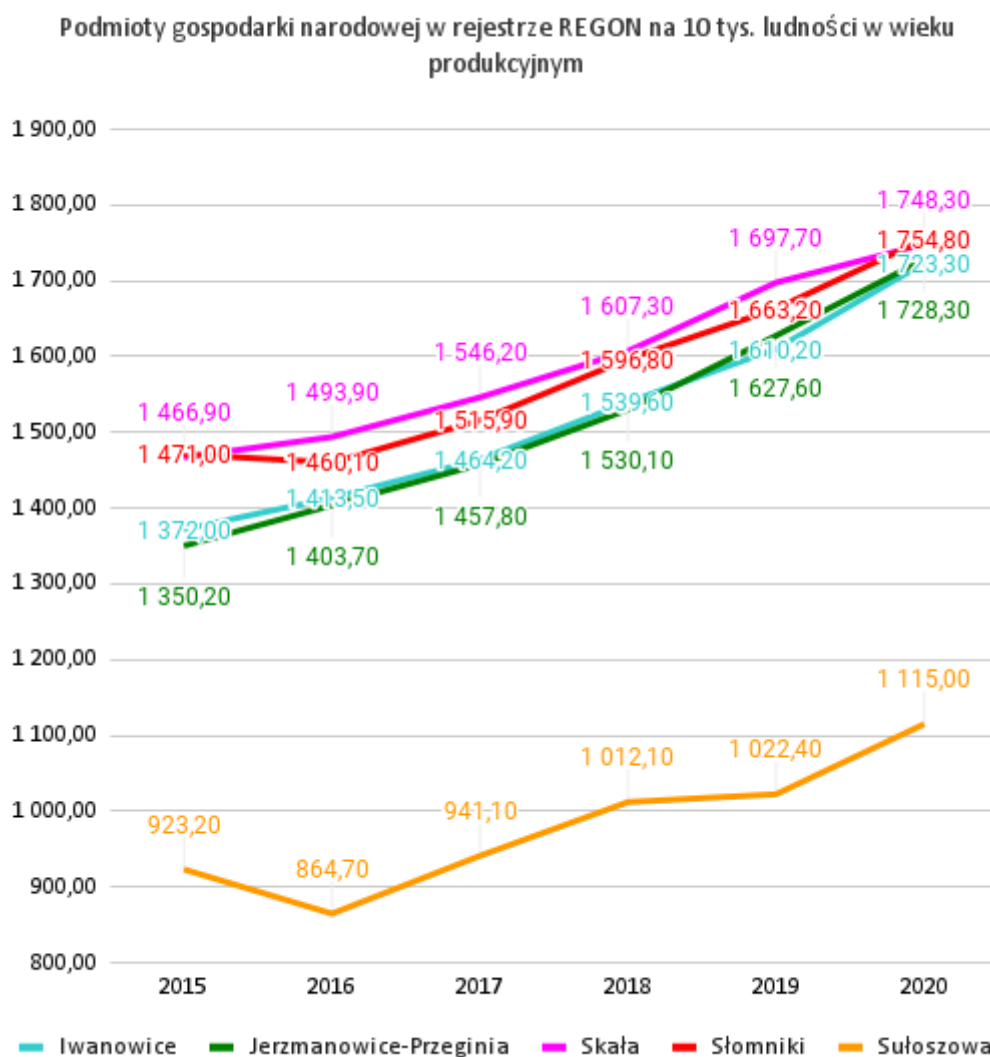
W latach 2015-2020 odnotowano spadek udziału bezrobotnych zarejestrowanych w gminach Iwanowice, Jerzmanowice-Przegonia, Słomniki, Sułoszowa, ale warto zauważyć, że spadki te nie były duże (największy dotyczy gminy Sułoszowa, gdzie wyniósł 0,6).

Niekorzystna sytuacja miała natomiast miejsce w gminie Skąła, gdzie udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w latach 2015-2020 wzrósł o 0,5. Pozytywnym aspektem jest niewątpliwie fakt, iż we wszystkich gminach odnotowano spadki w przypadku wskaźników dotyczących kobiet. Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

Gmina	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności według płci					
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Iwanowice	3,3	3,2	3,4	3,2	3,3	3,2
Jerzmanowice-Przebinia	3,9	3,7	4,1	3,7	3,6	3,5
Skąła	3,3	3,8	2,7	3,9	3,9	3,6
Słomniki	4,9	4,5	4,5	4,2	5,4	4,8
Sułoszowa	3,3	2,7	2,6	2,7	4,1	2,7

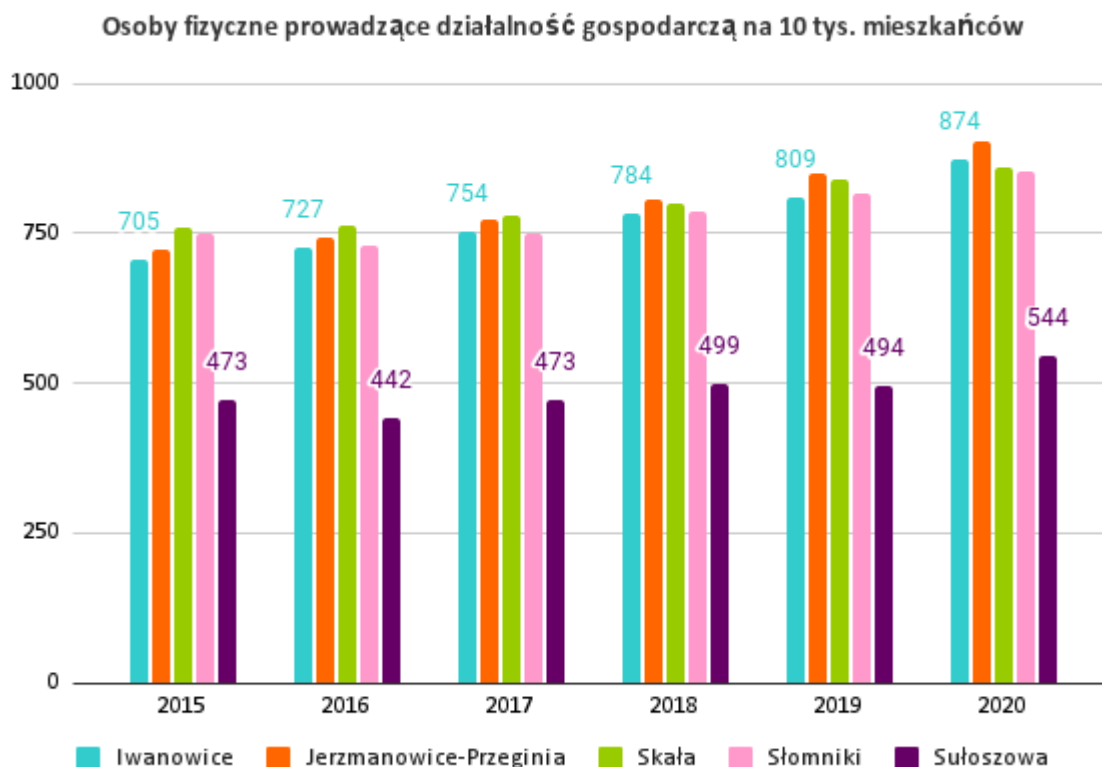
Tabela 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności według płci.

W LSR stwierdzono, że obszar LGD cechuje dość niska przedsiębiorczość mieszkańców wyrażona m.in. liczbą podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców - w 2013 roku wyniosła 145 przy średniej dla województwa małopolskiego 165,6, a dla powiatu krakowskiego 160,8. Jednocześnie podkreślano trend rosnący w liczbie podmiotów gospodarki narodowej. W latach 2015-2020 liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON wzrastała i zwraca uwagę, iż w gminach Iwanowice, Jerzmanowice-Przebinia, Skąła i Słomniki wzrost ten przebiegał bardzo podobnie i w 2020 różnice we wskaźnikach są minimalne. Zdecydowanie gorzej sytuacja przedstawia się w gminie Sułoszowa, która znacznie odbiega we wskaźniku od pozostałych i wzrost w jej przypadku był zdecydowanie mniej dynamiczny. Szczegóły zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na tys. ludności w wieku produkcyjnym.

W latach 2009-2013 liczba przedsiębiorstw zwiększyła się o 365 podmioty. Podkreślano, iż na obszarze LGD dominuje sektor prywatny, który w 94% tworzyły mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 0 do 9 osób. Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą (na 10 tys. mieszkańców) w latach 2015-2020 generalnie w dalszym ciągu wzrastała, ale wzrost ten trudno nazwać dynamicznym. Szczegóły zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 4. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców.

W trakcie konsultacji zwracano uwagę na szereg problemów, w tym niedostateczne wykorzystywanie posiadanych zasobów dla rozwoju regionu, brak rozwiniętej przedsiębiorczości społecznej, niski poziom innowacyjności lokalnych firm, małą liczbę działań innowacyjnych podejmowanych przez przedsiębiorców oraz niewystarczającą znajomość zagadnień dotyczących rozwoju przedsiębiorczości. Za szczególnie ważne z punktu widzenia realizacji LSR uznano podmioty gospodarcze z obszarów: działalności związanej z usługami gastronomicznymi, zakwaterowaniem, miejscami krótkotrwałego zakwaterowania; działalności związanej z rolnictwem, leśnictwem; działalności związanej z szeroko rozumianym handlem; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Na obszarze LGD aktywność społeczną dało się zaobserwować w działaniach na rzecz sportu, kultury, zabawy oraz w aktywności charytatywnej, w którą angażowały się grupy nieformalne. Sformalizowana aktywność społeczna była jednak nieznaczna. Jednocześnie zauważalny był przyrost fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Organizacje pozarządowe skupiały się przede wszystkim na tematach kultury, sportu oraz współpracy

z seniorami i młodzieżą. Dodatkowo podkreślono istnienie na obszarze LGD stowarzyszeń zajmujących się promocją postaw i zachowań obywatelskich i propagowania wiedzy na temat społeczeństwa obywatelskiego. Brakowało większej liczby organizacji zajmujących się pracą nad zapobieganiem patologiom społecznym, walką z wykluczeniem społecznym czy działaniami na rzecz niepełnosprawnych. Zwracała uwagę aktywność społeczna kobiet, w tym głównie funkcjonowanie Kół Gospodyń Wiejskich. W przypadku mężczyzn polem aktywności były Ochotnicze Straże Pożarne i lokalne kluby sportowe. Na obszarze LGD funkcjonowały także grupy nieformalne, w tym chóry czy grupy folklorystyczne, zajmujące się m.in. pielęgnowaniem lokalnej tożsamości.

Konsultacje społeczne pozwoliły na zidentyfikowanie grup defaworyzowanych, które wymagają największego wsparcia. Zaliczono do nich:

1) Osoby młode (do 30 roku życia) - osoby posiadające formalne wykształcenie, ale jednocześnie bez doświadczenia i kompetencji wymaganych przez pracodawców, co zmusza ich bardzo często do poszukiwania zatrudnienia poza miejscem zamieszkania, w większych miastach. Przewidziano dla nich następujące obszary interwencji: doradztwo i szkolenia w zakresie podejmowania działalności gospodarczej oraz premie na rozpoczęcia działalności gospodarczej.

2) Osoby starsze (po 50 roku życia) - osoby posiadające doświadczenie i kompetencje, ale często nieaktualne kwalifikacje i trudności w podążaniu za nowymi trendami na rynku pracy, a także osoby wymagające szczególnej oferty z zakresu opieki zdrowotnej, spędzania czasu wolnego. Do podstawowych obszarów interwencji zaliczono: zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego w tym modernizację świetlic wiejskich, doradztwo i szkolenia w zakresie podejmowania działalności gospodarczej, premie na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rozwijanie działalności gospodarczej, ofertę szkoleniową i doradczą świadczoną przez LGD.

3) Drobni przedsiębiorcy (rozumiani jako mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób) - grupa mająca trudności w pozyskiwaniu funduszy na rozwój działalności gospodarczej, ale jednocześnie mająca znaczący wpływ na generowanie przychodów oraz miejsc pracy na rynku lokalnym. Do podstawowych obszarów interwencji zaliczono:

doradztwo i szkolenia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz projekty z zakresu rozwoju działalności gospodarczej.

W LSR zauważono, że większość gmin obszaru LGD ma problemy demograficzne, które jednak są rekompensowane atrakcyjnością turystyczną i tendencją związaną z przenoszeniem się z miasta Kraków na podmiejskie tereny, które uważane są coraz częściej za bardziej atrakcyjne z uwagi m.in. na „luźniejszą” zabudowę i ze względów podatkowych. W przypadku demografii związanej ze sferą gospodarczą i bezpieczeństwem demograficznym, sytuacja demograficzna społeczności wszystkich gmin obszaru LGD jest jednak niekorzystna, ze względu na rosnącą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. Potwierdzają to dane z lat 2015-2020, gdzie dokładnie widać, iż liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrasta dynamicznie, zwłaszcza w porównaniu do wskaźników ludności gmin w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, gdzie wzrosty odnotować można tylko w przypadku gminy Iwanowice. Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

Gmina	Ludność gmin w wieku:					
	Przedprodukcyjnym		Produkcyjnym		Poprodukcyjnym	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Iwanowice	1 856	1 869	5 554	5 623	1 560	1 723
Jerzmanowice-Przegonia	2 067	2 044	6 784	6 706	1 991	2 205
Skała	2 106	2 081	6 517	6 372	1 854	2 100
Słomniki	2 486	2 473	8 579	8 155	2 573	2 929
Sułoszowa	1 171	1 153	3 542	3 435	1 123	1 219

Tabela 5. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.

W trakcie konsultacji społecznych przygotowujących LSR mieszkańcy wskazywali, iż niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy (przede wszystkim dla młodych ludzi) i fakt istnienia lepszych miejsc pracy za granicą oraz w innych regionach kraju sprzyjają migracji

ludności. W latach 2015-2019 dość zróżnicowanie wypadają wskaźniki dotyczące salda migracji w gminach Jurajskiej Krainy. W 2019 roku dodatnie saldo odnotowano w gminach Iwanowice, Jerzmanowice-Przeginia, Skała, w gminach Słomniki i Sułoszowa było natomiast ujemne. Warto jednak odnotować, że na przestrzeni lat 2016-2019 ujemne saldo corocznie odnotowywano tylko w gminie Sułoszowa. Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

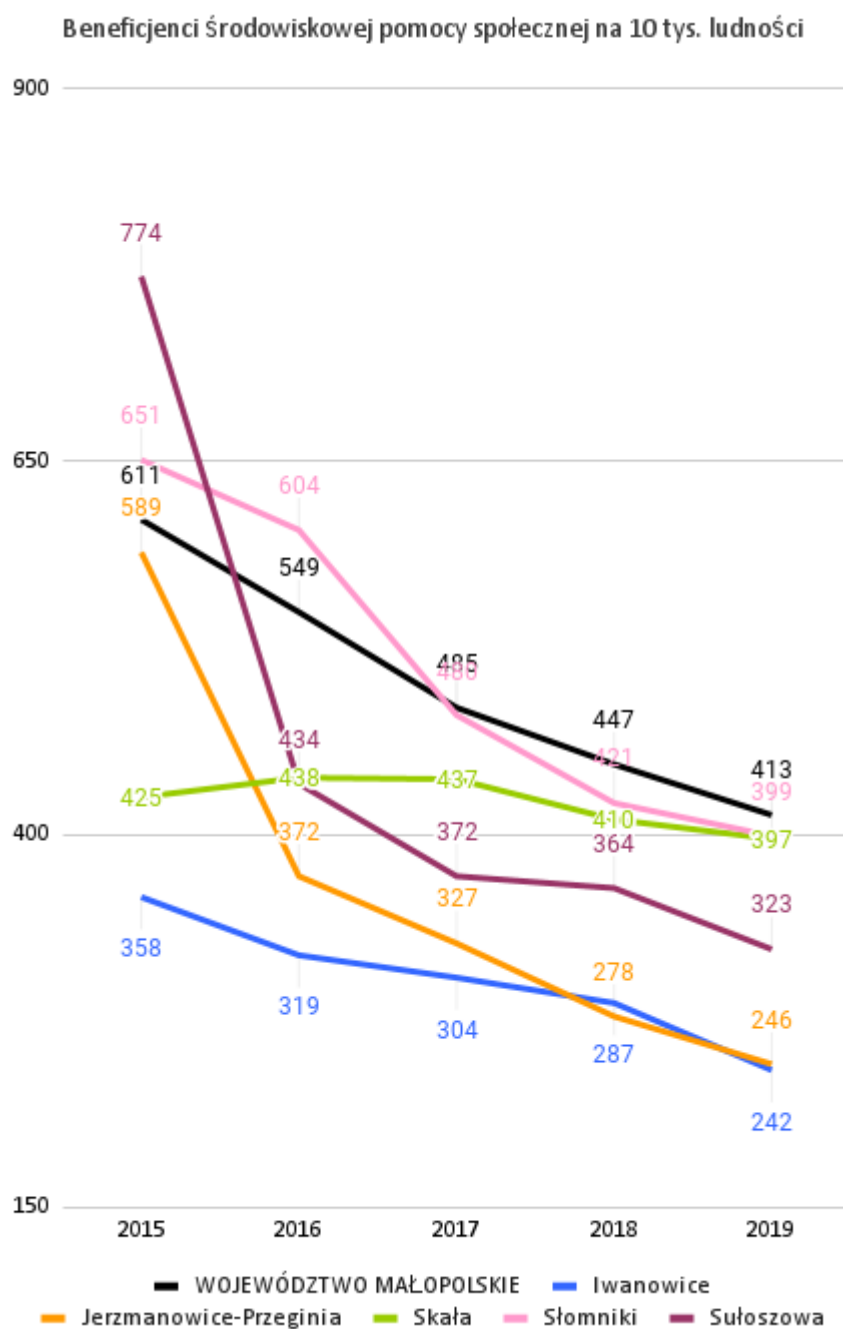
Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD				
Nazwa gminy/rok	2016	2017	2018	2019
Iwanowice	48	62	26	34
Jerzmanowice-Przeginia	38	42	8	28
Skała	33	43	14	23
Słomniki	-8	4	4	-17
Sułoszowa	-21	-13	-18	-18

Tabela 6. Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD.

W 2013 roku odsetek osób objętych pomocą społeczną w liczbie ludności ogółem wynosił 5,4% i był to wynik niższy niż średnia dla województwa małopolskiego (7%). Największy odsetek korzystających z pomocy występował w gminie Słomniki. Powodem udzielania pomocy społecznej były: choroba, niepełnosprawność, bezrobocie i inne problemy opiekuńczo-wychowawcze. Zwracano uwagę na niepokojący fakt, iż takie formy pomocy jak szkolenia, poradnictwo, terapia rodzinna czy praca socjalna wskazywane były przez osoby korzystające z pomocy społecznej jako mało użyteczne. Podkreślono, iż konieczne jest podejmowanie innych inicjatyw, w tym prowadzenie ośrodków wsparcia, świetlic i klubów, animacji lokalnej, podnoszenia kompetencji edukacyjnej, organizacji czasu wolnego, poradnictwa specjalistycznego, centrów wsparcia.

W kontekście tego zagadnienia, warto zauważyć, że we wszystkich gminach dało się zaobserwować w ostatnich latach spadek odsetka osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Bardzo duże spadki dotyczyły przede wszystkim gmin Sułoszowa i Jerzmanowice-Przeginia. Warto także odnotować, iż w 2019 roku wskaźniki we wszystkich

gminach obszaru LGD były niższe niż średnia dla województwa małopolskiego. Szczegóły obrazuje poniższy wykres.

Wykres 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.

W LSR stwierdzono, że niewielkie odległości od Krakowa, Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego czy Kielc sprawiają, że obszar LGD ma szansę przyciągać ich mieszkańców do

odwiedzenia w trakcie wypoczynku urlopowego czy weekendowego. Podkreślano dużą atrakcyjność turystyczną. Obszar charakteryzuje się bowiem interesującą rzeźbą terenu z charakterystycznymi skałami wapiennymi oraz atrakcjami w postaci jaskiń (Jaskinia Łokietka, Jaskinia Ciemna). Na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego dodatkowym atutem jest występowanie wielu gatunków roślin i zwierząt, które nie są spotykane w innych częściach kraju. Niezwykle cenne przyrodniczo są doliny rzek obszaru, m.in. Prądnika, wchodzącej w skład Ojcowskiego Parku Narodowego, Dłubni, wokół której utworzono Dłubniański Park Krajobrazowy, a także Szreniawy oraz stawy w Januszowicach (gmina Słomniki) jako tereny rekreacji. Warte podkreślenia jest to, że na obszarze LGD występują niemal wszystkie prawne formy ochrony przyrody: park narodowy, obszary sieci Natura 2000, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu i pomniki przyrody. Warto także wymienić choćby znane w całym kraju zabytki takie jak zamek w Pieskowej Skale czy ruiny zamku w Ojcowie. Dużą atrakcją są również tereny leśne o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych.

W LSR zwrócono uwagę, że szansą rozwoju obszaru może być rozwój turystyki przyrodniczej, ekoturystyki, turystyka wiejska, agroturystyka i turystyka kulinarna. Ukształtowanie terenu sprzyja też różnym formom rekreacji, w tym wymienić można m.in. spacerowanie, wędkowanie, jazdę konną, jazdę na rowerze, kajakarstwo, rajdy terenowe. Za kluczowe uznano działania promocyjne i rozwój infrastruktury okołoturystycznej, a także wprowadzenie innowacyjnych produktów turystycznych. Do problemów zaliczono natomiast brak spójnej i wielowariantowej oferty turystycznej czy trudności transportowo-komunikacyjne.

Warto w tym aspekcie zauważyć, że w ostatnich latach zmniejszyła się liczba turystycznych obiektów noclegowych w gminach obszaru LGD, który już wcześniej było dość niewiele. Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

Turystyczne obiekty noclegowe w gminach – stan w dniu 31 lipca poszczególnych lat			
Nazwa gminy/rok	2016	2018	2020
Iwanowice	-	-	-
Jerzmanowice-Przegonia	3	3	3

Skąła	5	3	3
Słomniki	1	1	1
Sułoszowa	2	3	2

Tabela 7. Turystyczne obiekty noclegowe w gminach wchodzących w skład LGD.

Analiza pomysłów, diagnoza obszaru, a także możliwości finansowe pozwoliły na zaakceptowanie trzech celów ogólnych i przypisanych do nich celów szczegółowych:

I. Wzrost konkurencyjności gospodarczej obszaru LGD (przypisano do niego szczegółowy cel „Rozwój przedsiębiorczości na terenie LGD do 2023”), w którego ramach zaplanowano działania inwestycyjne i szkoleniowo-doradcze, zmierzające do tworzenia odpowiednich warunków do rozwoju przedsiębiorczości, a także utrzymania i tworzenia miejsc pracy.

II. Wzrost atrakcyjności obszaru LGD (w jego ramach wyznaczono cztery cele szczegółowe: Rozwój i poprawa dostępności infrastruktury społecznej, rekreacyjnej, turystycznej i kulturalnej; Wykorzystanie potencjału terenu LGD dla rozwoju i promocji obszaru; Promocja produktu lokalnego; Modernizacja, kultywowanie i promocja lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturalnego), w którego ramach zaplanowano działania, które będą służyć wzmocnieniu konkurencyjności obszaru.

III. Budowanie kapitału społecznego i wzmacnianie włączenia społecznego mieszkańców terenu LGD (przypisano do niego cel szczegółowy: Transfer wiedzy, aktywizacja i integracja mieszkańców terenu LGD), w którego ramach zaplanowano szereg działań szkoleniowych, doradczych i aktywizacyjnych.

5.2. Rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR

Ocena postępu rzeczowo-finansowego pozwala sprawdzić pierwsze efekty wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Ewaluacja jest możliwa dzięki danym dotyczącym wskaźników wartości produktu, przypisanych do poszczególnych przedsięwzięć na etapie tworzenia LSR. Umiejętny dobór wskaźników zwiększa możliwość dobrej orientacji w realizowaniu celów szczegółowych.

Nim omówiony zostanie rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR, warto zwrócić uwagę na zmiany w LSR. Nie było ich zbyt wiele i miały głównie charakter porządkujący. Wynikały z konieczności dostosowania się do nowych przepisów prawnych, faktem pozyskania nowych środków i tym samym potrzebą zwiększenia wskaźników, korektami w projektach współpracy i planie komunikacji, doprecyzowaniem kryteriów wyboru czy przesunięciami oszczędności. Część zmian wynikała z sytuacją pandemii COVID-19 (konieczne było przesunięcie jednego naboru).

Naborów w LGD Jurajska Kraina było bardzo dużo. Na miesiąc przed naborem wszystkie niezbędne informacje i dokumenty pojawiają się na stronie internetowej LGD, a także w mediach społecznościowych oraz wysyłane są także maile osobom, które zapisały się do newslettera. Na przestrzeni lat dało się zaobserwować pewnego rodzaju „zakorzenienie” i osoby zainteresowane składaniem wniosku różnymi drogami (w tym przede wszystkim telefonicznie) pragną się dowiedzieć, kiedy zostanie ogłoszony nabór.

Kolejną kwestią, której należy poświęcić uwagę jest to, w jaki sposób LGD „Jurajska Kraina” radziła sobie z realizacją celów wdrażanej strategii. Pomocą będzie w tym przypadku analiza postępu rzeczowego.

Cel ogólny	Cel Szczegółowy	Przedsięwzięcie	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%) 2019		Realizacja (%) 2020	
						U	P	U	P
I. Wzrost konkurencyjności gospodarczej obszaru LGD	Rozwój przedsiębiorczości na terenie LGD do 2023	Rozwój przedsiębiorczości w Jurajskiej Krainie	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Sztuka	37 w 2019 roku – 31	45,16	45,16	81,08	75,68
			Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Sztuka	14 w 2019 roku – 13	23,08	7,69	57,14	14,29
			Liczba centrów przetwórstwa lokalnego	Sztuka	1	0	0	0	0
			Liczba podmiotów, którym udzielono	podmiot	60	100	100	100	100

			indywidualne doradztwo						
			Liczba osobodni szkoleniowych dla osób chcących podjąć działalność gospodarczą lub rozwinąć już istniejącą	osobodzień	2	100	100	100	100
			Liczba szkoleń i udzielonego doradztwa dla działających podmiotów gospodarczych oraz osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą	sztuka	4	100	100	100	100
			Liczba projektów doradczych i szkoleniowych dla osób poszukujących pracy	sztuka	2	100	100	100	100
II. Wzrost atrakcyjności obszaru LGD	Rozwój i poprawa dostępności infrastruktury społecznej, rekreacyjnej, turystycznej i kulturalnej	Infrastruktura społeczna, turystyczna, rekreacyjna i przestrzeń publiczna w Jurajskiej Krainie	Liczba zbudowanych, zmodernizowanych, wyposażonych placów zabaw	sztuka	11	55	55	55	55
			Liczba zbudowanych, zmodernizowanych, wyposażonych obiektów rekreacyjnych	sztuka	15	40	0	40	40
			Liczba zbudowanych, zmodernizowanych, wyposażonych miejsc aktywnego wypoczynku	sztuka	5	40	0	40	0
			Liczba utworzonych obiektów małej infrastruktury turystycznej	sztuka	4	100	0	100	0
			Liczba zbudowanych, zmodernizowanych, wyposażonych świetlic wiejskich	sztuka	10	140	0	140	80
	Wykorzystanie potencjału terenu LGD dla rozwoju oraz promocji obszaru	Tworzenie i promocja atrakcji turystycznych i rekreacyjnych Jurajskiej Krainy	Liczba zrewitalizowanych, utworzonych miejsc rekreacyjnych w tym parków, miejsc zielonych	sztuka	3	33	0	33	33
			Liczba utworzonych miejsc pełniących funkcje informacji turystycznej	sztuka	1	0	0	0	0
			Liczba utworzonych lub zmodernizowanych	sztuka	2	100	0	100	0

			szlaków turystycznych						
			Liczba publikacji promujących obszar	sztuka	1	0	0	0	0
			Liczba zorganizowanych imprez promocyjno-sportowo-rekreacyjnych	sztuka	16	81	0	125	0
	Promocja produktu lokalnego	Produkty lokalne i tradycyjne Jurajskiej Krainy	Liczba przedsięwzięć promujących lokalne produkty	sztuka	3	100	0	100	0
			Liczba zorganizowanych imprez, wydarzeń promujących lokalne produkty	sztuka	4 w 2019 roku - 3	67	0	50	50
			Liczba zakupionych straganów służących do promocji lokalnych produktów	sztuka	12	100	100	100	100
	Modernizacja, kultywowanie i promocja lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturalnego	Dziedzictwo historyczne i kulturalne Jurajskiej Krainy	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	sztuka	4 w 2019 roku - 3	67	0	75	75
			Liczba zorganizowanych wydarzeń upamiętniających wydarzenia historyczne	sztuka	2	100	0	100	0
			Liczba wydanych monografii	sztuka	2	0	0	0	0
			Liczba zakupionych strojów ludowych	sztuka	40	50	0	125	125
			Liczba zakupionych instrumentów muzycznych	komplet	1	100	100	100	100
			Liczba zorganizowanych wydarzeń kultywujących wydarzenia historyczne	sztuka	5	80	0	100	0
III. Budowanie kapitału społecznego i wzmacnianie włączenia społecznego	Transfer wiedzy, aktywizacja i integracja mieszkańców terenu LGD	Rozwój kompetencji mieszkańców Jurajskiej Krainy	Liczba spotkań informacyjno - konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	sztuka	15	100	0	100	0
			Liczba wydarzeń promocyjnych, na których promowano działalność LGD i obszar LSR	sztuka	8	100	0	100	0
			Liczba stron internetowych LGD	sztuka	1	100	0	100	0

			Liczba szkoleń dla beneficjentów funduszy LGD	sztuka	15	100	0	100	0
			Liczba osobodni szkoleń dla pracowników, Zarządu i Komisji Rewizyjnej LGD	osobodzień	29	100	0	100	0
			Liczba osobodni szkoleń dla organów decyzyjnych LGD	osobodzień	11	64	0	64	0
			Liczba szkoleń lokalnych liderów	sztuka	4	0	0	50	0
			Liczba osób/podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	osoby/podmioty	60	200	0	200	0
		Projekty współpracy Jurajskiej Krainy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	sztuka	?	0	0	0	0
			Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	sztuka	17	0	0	0	0

Tabela 8. Rzeczowy postęp w realizacji LSR.

Realizacja wskaźników przebiega dobrze, a brakujące przedsięwzięcia znajdują się aktualnie w ocenie Urzędu Marszałkowskiego. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się premie na zakładanie działalności gospodarczej, gdzie wniosków było więcej niż pozwalały na to zaplanowane środki. W przypadku rozwoju działalności gospodarczej wniosków było także dużo, ale tutaj wystarczyło spełnienie wymogów, by otrzymać środki (barierą dla większej ilości chętnych był przede wszystkim obowiązek zatrudnienia i utrzymania pełnoetatowego pracownika, ale także konieczność spełnienia innych wymogów, które są trudne w przypadku prowadzenia firmy). Należy także zauważyć, że w przypadki rozpoczęcia i rozwoju działalności gospodarczej zwiększano wskaźniki. Nastąpiła również rezygnacja z inkubatora, kiedy po trzech nieudanych podejściach w naborach podjęto decyzję o przesunięciu środków na działania przedsiębiorcze.

Warta podkreślenia jest bardzo duża ilość zrealizowanych projektów grantowych, które nastręczały pewne trudności mające związek z koniecznością spełnienia licznych wymagań, długim okresem realizacji i wymogiem zaangażowania własnych środków. W tym

aspekcie zwraca uwagę rozdrobnienie przedsięwzięć, w tym działania infrastrukturalne podzielono na konkretne (m.in. na place zabaw czy świetlice wiejskie). Stanowiło to odpowiedź na zgłaszane zapotrzebowanie i pozwalało jednocześnie na szybszą realizację wskaźników.

Należy zauważyć, że „Jurajska Kraina” nie zrealizowała do tej pory projektu współpracy. Złożony jest aktualnie wniosek z 11 innymi lokalnymi grupami działania dotyczący produktów lokalnych. Planowany jest jeszcze drugi projekt związany z promocją i rozwojem tras nordic walking, w którym „Jurajska Kraina” ma być liderem, a do współpracy zaproszone zostały jeszcze 2 LGD-y.

Do ciekawszych zrealizowanych działań zaliczyć można przedsiębiorstwo realizujące mapowanie 3D z użyciem drona. W ramach operacji własnych zakupiono 12 namiotów promocyjnych z logotypami reklamującymi obszar LGD, które idealnie wypełniają swoją rolę i są widoczne na każdej imprezie organizowanej w gminach.

Podsumowując należy stwierdzić, że nie ma większych obaw co do realizacji założonych wskaźników. Jedynym problemem może być konieczność ogłoszenia kolejnych naborów po negatywnych ocenach Urzędu Marszałkowskiego. Kolejnym tematem wymagającym analizy jest postęp finansowy.

Przedsięwzięcia	Budżet w LSR	Postęp finansowy narastająco			
		2019		2020	
		Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona
Rozwój przedsiębiorczości w Jurajskiej Krainie	3 336 000	1 159 833	971 326	2 386 548	1 619 509
Infrastruktura społeczna, turystyczna, rekreacyjna i przestrzeń publiczna w Jurajskiej Krainie	1 772 400	758 673	190 000	748 672,52	330 999,52
Tworzenie i promocja atrakcji turystycznych i rekreacyjnych Jurajskiej Krainy	580 600 w 2019 roku – 616 500	345 137,25	0	283 200,11	0
Produkty lokalne i tradycyjne Jurajskiej Krainy	173 582 w 2019 roku – 166 000	91 760	50 000	173 582	91 760
Dziedzictwo historyczne i kulturalne Jurajskiej Krainy	357 418 W 2019 roku	146 418	50 000	146 418	99 744,84

	- 325 000				
Rozwój kompetencji mieszkańców Jurajskiej Krainy	1 075 000	0	0	752 500	752 500
Projekty współpracy Jurajskiej Krainy	299 500	0	0	0	0

Tabela 9. Postęp finansowy w realizacji LSR przez LGD „Jurajska Kraina”.

LGD „Jurajska Kraina” w aktualnej perspektywie otrzymała jeden bonus, który został w całości przeznaczony na działania przedsiębiorcze (ok. 600 tys. zł). Aktualnie otrzymane środki zostaną rozdysponowane również na przedsiębiorczość oraz na potrzeby rekreacyjne, jakie zostaną zgłoszone przez gminy wchodzące w skład LGD. Na jesień planowane jest dokonywanie przewalutowania, które przyniosą dodatkowe środki.

Pandemia Covid-19 nie wpłynęła znacząco na realizację budżetu, ale dało się zaobserwować, iż wprowadziła pewnego rodzaju „zamieszanie”. Paradoksalnie skutkowało ono między innymi wprowadzeniem pewnych udogodnień dla beneficjentów. Z powodu pandemii COVID-19 pewnym problemem jest realizacja wydarzeń lokalnych, gdyż ze zrozumiałych przyczyn brakowało chętnych do podjęcia ryzyka organizacji.

Według przedstawicieli LGD w przyszłym budżecie wskazane byłoby skupienie większej uwagi na kwestiach środowiskowych, gdyż obszar LGD zmagają się z dużymi problemami związanymi z zanieczyszczeniem powietrza. Istotna jest także infrastruktura turystyczna (np. budowa ścieżek rowerowych), ale bardzo ważna jest zaplanowanie spójnych działań w tym zakresie.

5.3. Działania poza RLKS

W przypadku działań poza RLKS należy zwrócić uwagę na cykliczne wydarzenie – „Juromanię”. Pierwsza edycja zorganizowana została w 2018 roku w ramach projektu „Pieskowa Skała – Perła Szlaku” i dofinansowana była z konkursu „Małopolska Gościńska” organizowanego przez Zarząd Województwa Małopolskiego. „Juromanię” - święto Szlaku Orlich Gniazd” w Dolinie Prądnika zorganizowano przy współpracy z partnerem (Zamek Królewski na Wawelu - Filia w Pieskowej Skale). Odbędzie się ono 22 września 2018 roku na Zamku w Pieskowej Skale i jego okolicach. Dzięki działaniom wypromowano święto Szlaku Orlich Gniazd, które od 2018 zyskało cykliczny charakter, a także spopularyzowano sam Szlak

Orlich Gniazd. Przy okazji wydarzenia zorganizowano 5 warsztatów i rajd nordic walking dla stu osób. Budżet działania wyniósł 62 713 zł.

Kolejna edycja „Juromanii” odbyła się w dniach 20-22 września 2019 roku. Budżet projektu był wyższy i wyniósł 85 365,64 zł, a sam projekt zatytułowano „Szlakiem Doliny Prądnika – II edycja Święta Szlaku Orlich Gniazd”. Do współpracy zaproszono większą liczbę partnerów. Obok Zamku Królewskiego na Wawelu - Filia w Pieskowej Skale, byli to: gospodarstwo rybackie - stawy hodowlane Pstrąga Ojcowskiego, Boroniówka - Osada Młynarska, Parafia Ojców-Grodzisko. Samo wydarzenie zyskało większy wymiar (5 lokalizacji) i obfitowało w rozmaite atrakcje.

Trzecia edycja odbyła się w dniach 18-20 września 2020 roku. Dofinansowanie pochodziło również z „Małopolski Gościnnej”, tym razem w ramach projektu „Szlakiem Jurajskich Smaków w Dolinie Prądnika - Juromania 2020 - Święto Jury Krakowsko-Częstochowskiej”. Budżet był większy i wyniósł 105 955,68. Wydarzenie odbyło się w pięciu lokalizacjach partnerów, którzy nie zmienili się w porównaniu z 2019 rokiem. Można było niewątpliwie mówić o powiększeniu potencjału i rosnącej marce festiwalu.

5.4. Działalność Biura LGD

Biuro LGD zlokalizowane jest w miejscowości Skała. Na pełny etat zatrudnione są tam dwie osoby, a jedna osoba na $\frac{3}{4}$ etatu. W ostatnich latach nie odnotowano większych zmian kadrowych (w marcu 2019 nastąpiła wymiana jednej pracowniczki). Zakres obowiązków jest dokładnie określony, ale zatrudnione osoby doskonale „znają się na wszystkim” i są w stanie doradzić czy udzielić informacji nie tylko w kwestii zadań, jakie zostały do nich przypisane. Współpraca z Radą i Zarządem układa się bardzo dobrze, a pracownicy Biura LGD podkreślają „aktywność” ich przedstawicieli i fakt, iż nie ma żadnych problemów komunikacyjnych.

Pandemia COVID-19 wpłynęła na funkcjonowanie Biura LGD. Przez pewien pracownicy przeszli na tryb pracy zdalnej, a aktualnie działalność odbywa się z zachowaniem reżimu sanitarnego. Zauważalna stała się mniejsza liczba osób odwiedzających Biuro LGD, wzrosło natomiast znaczenie kontaktu telefonicznego.

Istotną kwestią w działalności są szkolenia. W latach 2016-2021 przeprowadzono ich bardzo dużo. Dotyczyły wszelkich wiadomości niezbędnych do prawidłowej realizacji LSR, w tym przygotowania do wdrażania LSR, procedur wyboru oraz oceny wniosków czy ewaluacji i monitorowania. Pracownicy za nieszczerólnie przydatne uważają szkolenia organizowane przez Urząd Marszałkowski, gdyż polegają one w dużej mierze na przekazywaniu doskonale znanych już informacji. Zdecydowanie preferowane są szkolenia wewnętrzne. Dodatkowo pracownicy Biura LGD wyrażali potrzebę przeprowadzania szkoleń np. z komunikacji wizualnej czy wykorzystywania w efektywny sposób mediów społecznościowych. Poniższe tabele prezentują szczegóły na temat szkoleń pracowników LGD oraz członków organów.

Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkolonych pracowników LGD
21-22.X.2016	Nowy okres programowania – przekazanie wiedzy niezbędnej do sprawnego wdrożenia LSR	Barbara Petek Matuła	2
09.12.2016	Szkolenie dla Lokalnych Grup Działania Poddziałanie 19.2 "wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność", realizowane w ramach podziałania 19 "wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy Leader"	Marzena Cieślak	2
25.09.2016	Szkolenie WITKAC - procedura naboru wniosków poprzez platformę internetową	Dyrektor Firmy Witkac	2
16.09.2016	Ochrona danych osobowych w praktyce	Rafał Zontek – ekspert ZEM z zakresu danych osobowych	2
19.09.2016	Szkolenie dla Lokalnych Grup Działania - Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność"	Pracownicy UMWM	2
23.08.2016	Szkolenie dla LGD - dotyczące aktywizacji na obszarach realizacji LSR	Ewelina Dziuba – kierownik ds. realizacji projektów RiM oraz PROW	2
01.06.2016	Szkolenie dla LGD -Poddziałanie "Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji" realizowane w ramach działania 19 "wsparcie dla	Pracownicy UMWM	1

	rozwoju lokalnego w ramach działania LEADER		
06.03.2017	Szkolenie dla pracowników biura - szkolenie w ramach poddziałania "wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność"	Marzena Cieślik	2
11.09.2017	Projekty grantowe	Marzena Cieślik	2
04.12.2017	Szkolenie dla LGD – projekty współpracy, operacje własne	Pracownicy UMWM	2
17.01.2018	Szkolenie dla LGD- wniosek o płatność z poddziałania 19.2	Pracownicy UMWM	2
23.04.2018	Na szkoleniu omówiono zmiany niezbędne do wprowadzenia w stowarzyszeniach w związku ze zmianą ustawy o ochronie danych osobowych (Rodo)	Barbara Kożarowicz	1
27.06.2018	Zasady przyznawania grantów, przebieg procesu oceny i zasad wdrażania grantów z uwzględnienie wynikających z obowiązujących regulaminów, procedur. Omówiono także projekty współpracy oraz zasady ubiegania się o wsparcie na realizację operacji własnych	Marzena Cieślik	2
19.09.2018	Stan zaawansowania wdrażania działań dotyczących wsparcia przedsiębiorczości na obszarach wiejskich poprzez realizację LSR.	Pracownicy UMWM	1
15.02.2019	Szkolenia z zakresu monitoringu, ewaluacji, badania sprawności prowadzonego doradztwa.	Anna Styszko	1
24.06.2019	Szkolenia z zakresu monitoringu, ewaluacji, badania sprawności prowadzonego doradztwa.	Pracownicy UMWM	2
17.04.2019	Szkolenia z zakresu dokumentacja aplikacyjna, procedury, aplikacja komputerowa, dokumentacja rozliczeniowa.	Pracownicy UMWM	1
06.02.2019	Szkolenie dla LGD: omówienie formularza wniosku o płatność dla projektu grantowego w ramach poddziałania 19.2.	Pracownicy UMWM	2
13.01.2020	Omówienie stanu realizacji LSR, omówienie najczęstszych błędów pojawiających się na etapie oceny projektów; przedstawienie informacji dotyczących dodatkowych środków dla LGD.	Pracownicy UMWM	2
22.09.2020	Zmiany w umowie, aktualizacja informacji związanych z funkcjonowaniem Programu Leader.	Piotr Foszcz	3

16.09.2020	SZKOLENIE Z ZAKRESU: omówienie stanu realizacji LSR, zmiany w LSR.	Pracownicy UMWM	2
09.04.2021	Szkolenia z zakresu zmian we wdrażaniu nowej perspektywy finansowej UE.	Pracownicy UMWM	2

Tabela 10.Szkolenia pracowników LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.

Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkolonych członków zarządu	Liczba przeszkolonych członków rady
21-22.X.2016	Nowy okres programowania – przekazanie wiedzy niezbędnej do sprawnego wdrożenia LSR	Barbara Petek Matuła		11
25.VIII.2016	Szkolenie z przeprowadzenia oceny wniosków- procedura odwoławcza, omówienie kryteriów (cz.I)	Piotr Foszcz		12
5.X.2016	Szkolenie z przeprowadzenia oceny wniosków- procedura odwoławcza, omówienie kryteriów (cz.I)	Piotr Foszcz		12
21.09.2017	Szkolenia dla Członków Rady LGD Jurajska Kraina z zakresu oceny wniosków, wyboru operacji oraz odwołań beneficjentów.	Piotr Foszcz		10
12.09.2017	Szkolenie dla członków Rady LGD – weryfikację zgodności operacji z warunkami przyznania pomocy określonymi w PROW 2014-2020, ocena zgodności operacji z LSR.	Grzegorz Brach - Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich		10
11.09.2017	Projekty Grantowe	Marzena Cieślik		10
26.03.2018	Szkolenia z zakresu Kryteria wyboru operacji grantowych	Piotr Foszcz		10
15.02.2019	Szkolenia z zakresu monitoringu, ewaluacji, badania sprawności prowadzonego doradztwa.	Anna Styszko	5	8
25.04.2019	Szkolenie z zakresu zasad oceny wniosków pod kątem zgodności z PROW, zgodności z LSR – omówienie poszczególnych kryteriów.	Piotr Foszcz		12
15.10.2019	Szkolenie z zakresu zasad oceny wniosków pod kątem zgodności z PROW, zgodności z LSR – omówienie poszczególnych kryteriów.	Piotr Foszcz		12
27.05.2019	Szkolenie z zakresu zasad oceny wniosków pod kątem zgodności z PROW, zgodności z LSR – omówienie poszczególnych kryteriów.	Piotr Foszcz		7
05.11.2019	Szkolenie –uaktualnienie wiedzy	Piotr Foszcz		7
19.12.2019	Dokumentacja aplikacyjna procedury dokumentacja rozliczeniowa.	Piotr Foszcz	4	

22.11.2019	Szkolenia z zakresu monitoringu, ewaluacji, badania sprawności prowadzonego doradztwa. Na szkoleniu uaktualniono wiedzę członków zarządu.	Piotr Foszcz	8	
20.05.2020	Szkolenie - Uaktualnienie wiedzy z zakresu oceny wniosków	Piotr Foszcz		12
22.09.2020	Zmiany w umowie, aktualizacja informacji związanych z funkcjonowaniem Programu Leader.	Piotr Foszcz	4	

Tabela 11. Szkolenia członków organów LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.

Ważną kwestią wymagającą analizy jest realizacja planu komunikacji. Celem prowadzenia działań komunikacyjnych jest zapewnienie jak najszerszego udziału społeczności lokalnej we wdrażaniu LSR i stworzenia warunków uczestnictwa każdej osobie. Efektywne i pełne zaangażowanie lokalnej społeczności we wdrażanie LSR wymaga zapewnienia dostosowanej do potrzeb komunikacji i temu celowi służy właśnie plan komunikacji. Określa on podstawowe cele działań komunikacyjnych, a także środki przekazu i grupy docelowe. Celami planu komunikacji w przypadku „Jurajskiej Krainy” określono:

1) podniesienie świadomości społecznej na temat działalności Stowarzyszenia LGD Jurajska Kraina oraz realizowanego przez LGD Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ze szczególnym uwzględnieniem działania LEADER;

2) upowszechnienie korzyści płynących z wykorzystania środków pochodzących z działania LEADER w ramach PROW 2014-2020;

3) stworzenie sprawnego systemu przepływu informacji wraz z informacją zwrotną pomiędzy odbiorcami informacji a LGD, stworzenie warunków do wymiany poglądów w oparciu o informację docierającą do mieszkańców na temat działalności w ramach LEADER w ramach PROW 2014-2020;

4) prowadzenie działań promujących Stowarzyszenie na zewnątrz, zachęcających do korzystania z oferty, które powstała w dużej mierze dzięki działaniom LEADER.

Celom przypisano odpowiednie działania komunikacyjne. Szczegóły zaprezentowano w poniższej tabeli.

Działanie komunikacyjne	Nazwa wskaźnika	Docelowa wartość	Wartość wskaźnika osiągnięta na dzień:
-------------------------	-----------------	------------------	--

		wskaźnika	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.05. 2021
Bieżący kontakt z mediami	Produkt - Liczba notatek sporządzonych i przekazanych prasie	20	2	3	2	2	3	
	Rezultat - Liczba wykorzystanych notatek	10	2	1	2	2	3	
Artykuły promujące LGD w prasie	Produkt - Liczba artykułów sponsorowanych	2	2	1	2	2	3	
	Rezultat - Średni nakład prasy	2000	2000	2000	2000	2000	2000	
Publikacje	Produkt - Liczba wydawnictw	3	3	3				
	Rezultat - Średni nakład publikacji	1000	1500	1500				
Materiały promocyjne	Produkt - Liczba kompletów mat. promocyjnych	3		6				
	Rezultat - Średnia liczba materiałów promocyjnych	100		200				
Badania wiedzy o LGD	Produkt - Liczba badań	2		1	1	1	1	
	Rezultat - Średnia liczba przebadanych	200		111	104	51	51	
Ogłoszenia w prasie o naborach	Produkt - Liczba ogłoszeń w prasie dotyczących naborów	12	2					
	Rezultat - Średni nakład gazety	2000	10000					
Spotkania informacyjne dla wnioskodawców	Produkt - Liczba spotkań informacyjnych dla wnioskodawców	20	5	11	12	10	5	
	Rezultat - Liczba zaproszonych uczestników spotkań	300	45	2600	3050	2900	700	
Spotkania dla beneficjentów realizujących projekty	Produkt - Liczba spotkań informacyjnych dla beneficjentów	10	5	5				
	Rezultat - Liczba zaproszonych uczestników spotkań	100	45	53				
Szkolenia i warsztaty z działania LEADER dla osób, zajmujących się zakładaniem przeds.	Produkt - Liczba spotkań informacyjnych	3	2			4		
	Rezultat - Liczba zaproszonych uczestników spotkań	60	42			42		
Plakaty dotyczące naborów.	Produkt - Liczba planowanych akcji plakatowych	12	1	3	4	4	2	
	Rezultat - Średnia liczba plakatów w	100	250	210	100	100	100	

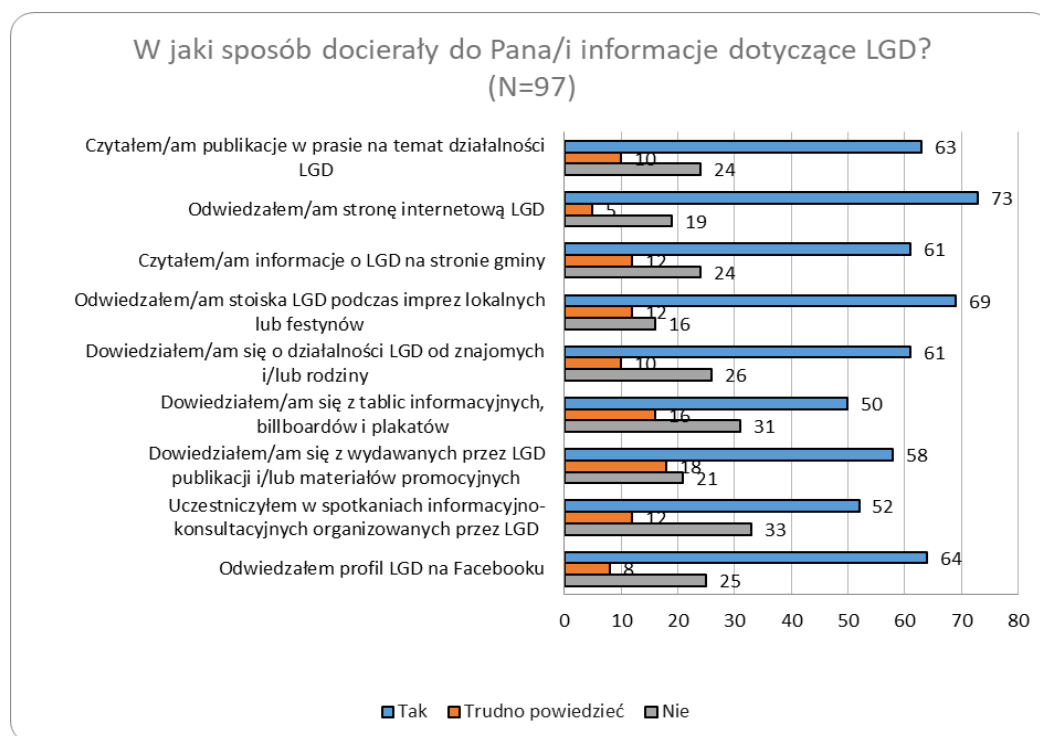
	akcji							
Internetowe oraz poprzez sms zaproszenia do składania projektów.	Produkt - Liczba ogłoszeń: w Internecie	12	1	1	18	3	11	9
	Rezultat - Licznik odsłon strony	500	300	165 228	9363	8493	7207	5663
	Produkt - Liczba ogłoszeń przez sms	12						
	Rezultat - Średnia liczba wysłanych sms	60						
Strona Internetowa	Produkt - Liczba stron Internet	1	1	1	1	1	1	1
	Rezultat - Liczba odsłon	5000	300	165 228	9363	8493	7207	5663
Walne Zebrania Członków LGD	Produkt - Liczba Walnych Zebrań Członków	7	3	2	4	2	1	1
	Rezultat - Średnia liczba uczestników Walnych Zebrań	30	25	26	27	30	22	27
Materiały promocyjne i informacje dla członków LGD	Produkt - Liczba typów materiałów	5		5				
	Rezultat - Średnia liczba materiałów przypadająca na jeden typ	40		40				
Szkolenia i spotkania integracyjne dla członków LGD.	Produkt - Liczba szkoleń i spotkań integracyjnych	2				1	1	
	Rezultat - Liczba zaproszonych uczestników spotkań	40				40	40	
Spotkania doradcze z mikroprzedsiębiorcami	Produkt - Liczba spotkań	5		7				
	Rezultat - Średnia liczba uczestników	15		12				
Organizacja spotkań dla osób do 30 roku życia oraz powyżej 50 r. ż.	Produkt - Liczba spotkań	5	5	5			1	
	Rezultat - Średnia liczba uczestników	15	9	11			10	
Organizacja wyjazdu studyjnego	Produkt - Liczba wyjazdów	1			1			
	Rezultat - Liczba uczestników	10			30			
Organizacja szkoleń dotyczących przedsiębiorczości	Produkt - Liczba szkoleń	2	2				1	
	Rezultat - Średnia liczba uczestników	20	21				2	
Doradztwo indywidualne	Produkt - Liczba doradztw indywidualnych	30	50	98	105	51	52	32
	Rezultat - Liczba złożonych wniosków	20	18	12	79	29	52	32

Tabela 12. Realizacja planu komunikacji przez Jurajską Krainę.

Plan komunikacji ulegał na przestrzeni ostatnich lat zmianom i dopasowywany do pojawiających się potrzeb. Realizacja wskaźników jest dość imponująca. Istotną rolę, według

pracowników, odgrywają spotkania informacyjne w trakcie imprez czy festynów, ale też strony internetowe i aktywność w mediach społecznościowych. Z drugiej strony w ostatnich latach działania promocyjne przy wykorzystaniu np. plakatów nie wpłynęły znacząco na zwiększoną ilość wniosków. Interesującą obserwacją pracowników LGD jest to, że szkolenia dla wnioskodawców nierzadko odgrywały funkcję zniechęcającą potencjalnych beneficjentów.

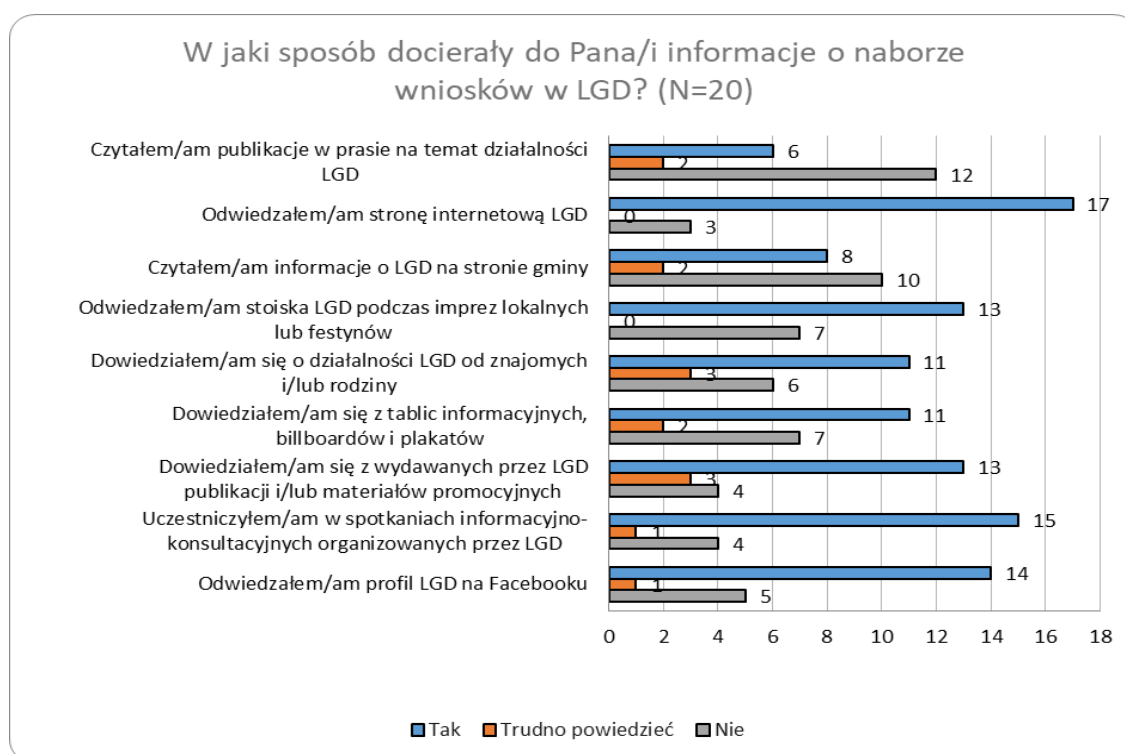
Nawiązując do planu komunikacyjnego, warto sprawdzić opinie samych mieszkańców gmin obszaru LGD na temat tego, czy komunikacja była efektywna. W przygotowanej dla nich ankiecie zadano pytanie o rozpoznawalność LGD „Jurajska Kraina”. Spośród 103 badanych mieszkańców, aż 97 wybrało odpowiedź twierdzącą, a tylko 6 stwierdziło, że nigdy nie słyszało o LGD, co należy uznać za świetny wynik. Osobom, które wskazały, iż słyszały o LGD „Jurajska Kraina” zadano kolejne pytanie dotyczące tego, w jaki sposób dotarły do informacji o LGD. Szczegóły zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 6. Metody docierania informacji o LGD „Jurajska Kraina” do mieszkańców obszaru.

Dane z powyższego wykresu pokazują, iż przygotowany plan komunikacji spełnił swoje zadanie. Najwięcej mieszkańców gmin obszaru LGD biorących udział w badaniu wskazało, iż źródłem informacji o „Jurajskiej Krainie” była strona internetowa (73), a dużo pozytywnych ocen zebrał także profil LGD na Facebooku (64). Potwierdza to dość

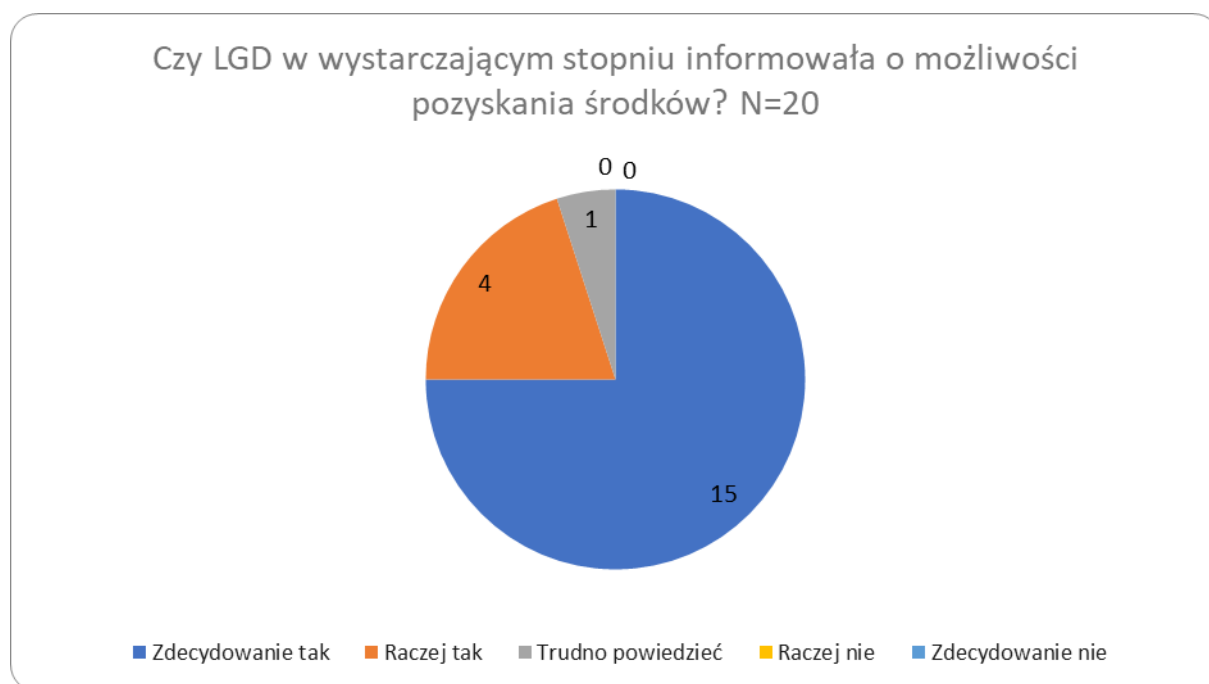
jednoznacznie, że korzystanie z wirtualnych kanałów komunikacji jest efektywne. Istotną rolę odegrało odwiedzanie stoisk w trakcie imprez lokalnych lub festynów (69), publikacje w prasie na temat działalności LGD (63), informacje na stronach gmin (61). Sporo osób wskazało także „marketing szeptany” - 61 spośród 97 badanych dowiedziało się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny. Niewiele mniej osób (58) wskazało w tym aspekcie wydawane przez LGD publikacje i/lub materiały promocyjne, a 52 respondentów uznało za istotne uczestnictwo w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD. Na podstawie udzielonych przez mieszkańców, którzy brali udział w ankiecie, odpowiedzi można wskazać, iż najmniej efektywne były informacje zamieszczane na tablicach, billboardach czy plakatach (50 osób wskazało, iż w ten sposób docierały do nich informacje dotyczące LGD, a 46 wskazało, iż ten kanał nie odegrał swojej roli). W kontekście działań komunikacyjnych, warto również sprawdzić, w jaki sposób docierały do potencjalnych beneficjentów informacje o naborze wniosków w LGD. Szczegóły obrazuje poniższy wykres.

Wykres 7. Metody docierania informacji o naborach w LGD „Jurajska Kraina” do potencjalnych beneficjentów.

Ankietowani potencjalni beneficjenci potwierdzają, że sieć internetowa to aktualnie najlepszy kanał komunikacyjny. Aż 17 spośród 20 respondentów wskazało, iż to strona internetowa stanowiła źródło informacji o naborze, a 14 stwierdziło, że odwiedziło profil LGD na Facebooku. 15 ankietowanych za źródło informacji o naborze wniosków uznało uczestnictwo w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez Jurajską Krainę. Bardzo ważne okazały się materiały i publikacje promocyjne wydawane przez LGD oraz odwiedzanie stoisk podczas imprez lokalnych lub festynów - wskazało je po 13 ankietowanych. Ponad połowa badanych beneficjentów pozyskała informacje o naborze od znajomych i/lub rodziny, a także z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów (po 11). Najślabiej wypadły informacje na stronach gmin (8) i publikacje w prasie (6).

Istotne jest także sprawdzenie, jak badani beneficjenci oceniają to, czy LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków. Szczegóły obrazuje poniższy wykres.

Wykres 8. Ocena sposobu informowania LGD o możliwości pozyskania środków.

Ankietowani beneficjenci bardzo pozytywnie oceniają działalność Biura LGD w aspekcie informowania o możliwości pozyskania środków. 19 spośród 20 badanych wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak” lub „raczej tak”, a tylko jedna osoba nie potrafiła

jednoznacznie się w tej kwestii wypowiedzieć. Jedno z podstawowych zadań LGD zostało więc ocenione bardzo dobrze.

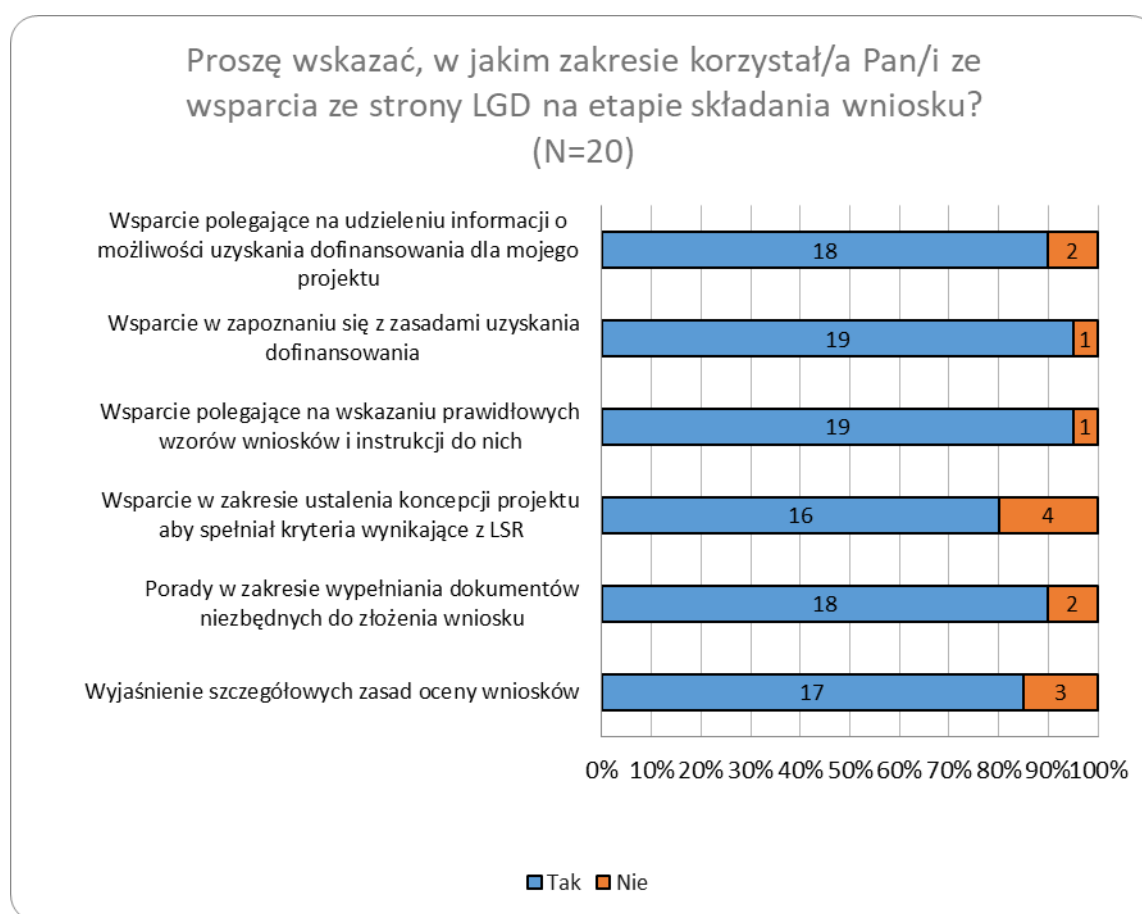
Warto teraz przejść do kwestii doradztwa, które jest jedną z najbardziej efektywnych form komunikacji z lokalną społecznością. Najwięcej porad udzielonych zostało telefonicznie i w Biurze LGD, a w mniejszym stopniu wykorzystywano do tego celu Internet. Warunki lokalowe do prowadzonych działań są wręcz idealne. W tabeli zwraca uwagę bardzo duża liczba porad udzielonych w 2018 roku, ale jednocześnie warto dodać, że Biuro LGD nie rejestruje wszystkich wizyt i telefonów. Za najbardziej efektywne uważane jest indywidualne doradztwo w biurze. Pracownicy stwierdzili, że bardzo duża część wniosków o dofinansowanie działalności gospodarczej jest przygotowywana przez beneficjentów samodzielnie, nie zaś przy pomocy profesjonalnych firm. Wymaga to współpracy przy dopinaniu szczegółów i wyjaśniania bardziej skomplikowanych kwestii. Wnioski przygotowywane przez pracowników gmin czy organizacje pozarządowe nie powodują natomiast większych problemów, między innymi z uwagi na mniejszą ilość koniecznej do przedstawienia dokumentacji. Szczegóły na temat doradztwa obrazuje poniższy wykres.

	Dane na dzień					
	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.05.2021
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa w biurze	50	98	105	51	50	25
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa udzielonych telefonicznie	20	160	180	150	80	30
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa mailowo/ przez Internet	5	20	15	22	18	3
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa (suma wierszy powyżej)	75	278	300	223	148	58

Tabela 13. Doradztwo w Biurze LGD „Jurajska Kraina”.

W ramach opisywanego tu badania ewaluacyjnego zebrano opinie beneficjentów na temat doradztwa udzielanego im na różnych etapach współpracy z „Jurajską Krainą”. Zdecydowana większość ankietowanych korzystała z szerokiego zakresu wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku. 19 z 20 ankietowanych skorzystało ze wsparcia w

zapoznaniu się z zasadami uzyskania dofinansowania oraz ze wsparcia polegającego na wskazaniu prawidłowych wzorów wniosków. 18 beneficjentów stwierdziło, iż udzielono im informacji o możliwości uzyskania dofinansowania do ich projektu oraz porad w zakresie wypełniania dokumentów koniecznych do złożenia wniosku. 17 ankietowanym wyjaśniono szczegółowe zasady oceny wniosków, a najmniej korzystano (aczkolwiek nadal bardzo często) ze wsparcia w zakresie ustalenia koncepcji projektu, aby spełniał kryteria wynikające z LSR. Szczegóły zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 9. Zakres wsparcia udzielonego beneficjentom ze strony LGD na poszczególnych etapach składania wniosku.

Samo doradztwo ocenione zostało przez badanych beneficjentów bardzo pozytywnie. Dotyczy to zarówno etapu składania wniosku, jak i etapu realizacji oraz rozliczenia operacji. Wysokie oceny dotyczyły zakresu udzielonych porad, ich przydatności, a także przygotowania merytorycznego doradców. Warte podkreślenia jest to, że żaden z badanych beneficjentów nie wskazał odpowiedzi „raczej się nie zgadzam” czy „zdecydowanie się nie zgadzam”. Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

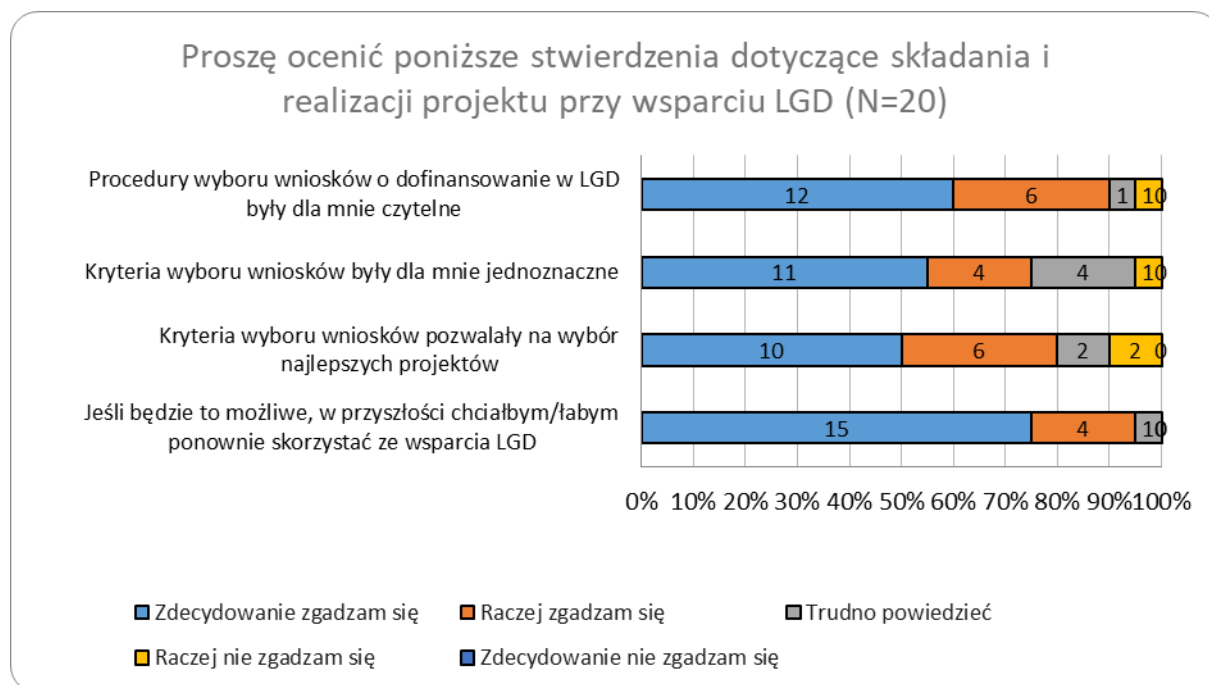
Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji								
		Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie	N
Etap składania wniosku	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	14	5	1	0	0	0	20
	Udzielone porady były przydatne	15	4	1	0	0	0	20
	Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	17	2	1	0	0	0	20
Etap realizacji operacji	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	13	3	1	0	0	3	20
	Udzielone porady były przydatne	12	4	1	0	0	3	20
	Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	13	3	1	0	0	3	20
Etap rozliczania operacji	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	12	5	0	0	0	3	20
	Udzielone porady były przydatne	13	4	0	0	0	3	20
	Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	14	3	0	0	0	3	20

Tabela 14. Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji.

Ankietowani beneficjenci zostali poproszeni o ocenę poszczególnych elementów procesu składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD. Wyniki okazały się bardzo pozytywne, a głosy krytyczne były pojedyncze (dwie spośród 20 osób badanych „raczej” nie zgodziły się ze stwierdzeniem, iż kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów, a jedna osoba nie zgodziła się z opinią o czytelności procedur wyboru wniosków o dofinansowanie w LGD i jednoznaczności kryteriów wyboru wniosków).

O tym jak dobrze oceniana jest działalność LGD najlepiej świadczy fakt, iż żaden z badanych beneficjentów nie wykluczył zabiegania o ponowne wsparcie ze strony LGD w przyszłości (gdyby pojawiła się taka możliwość), a aż 15 z 20 ankietowanych wskazało

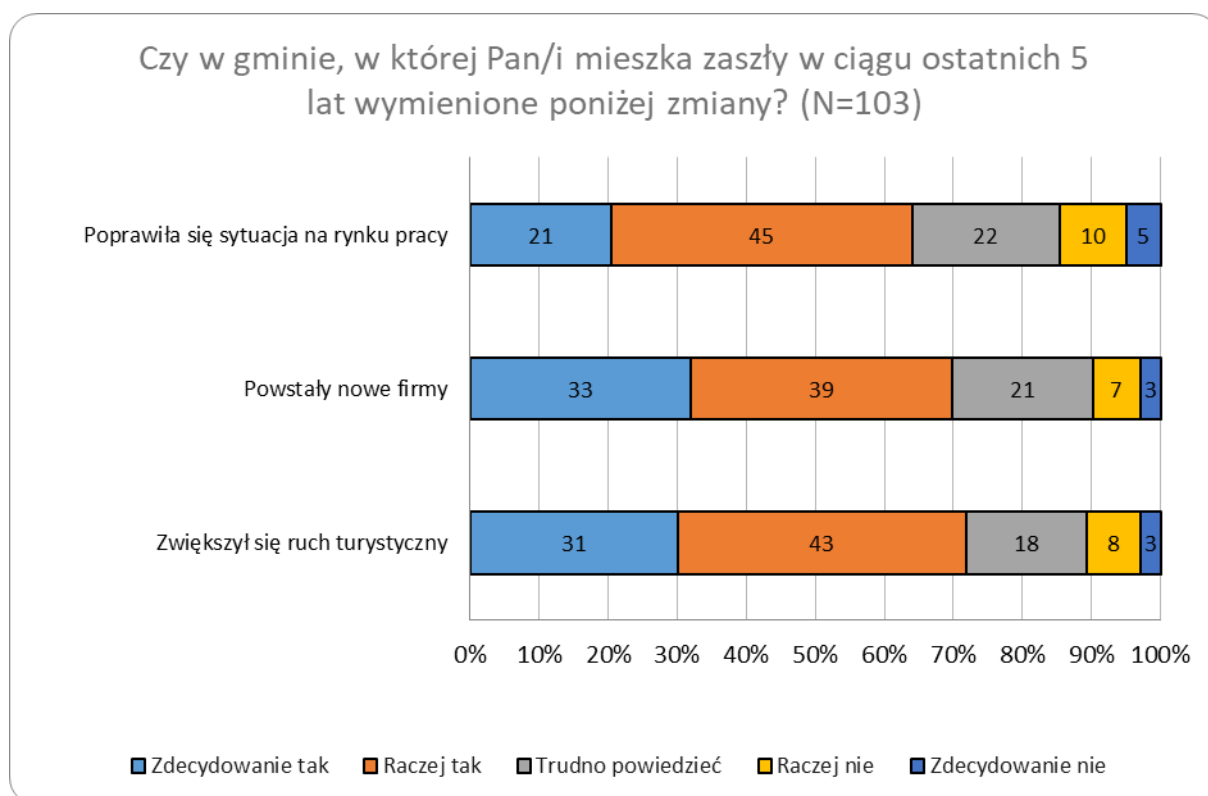
odpowieź „zdecydowanie tak” w tym temacie. Szczegóły ocen poszczególnych stwierdzeń dotyczących procesu składania i realizowania projektu przy wsparciu LGD zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 10. Ocena stwierdzeń dotyczących składania i realizowania projektu przy wsparciu LGD „Jurajska Kraina”.

5.6. Zmiany na obszarze objętym LSR w ocenie członków lokalnej społeczności

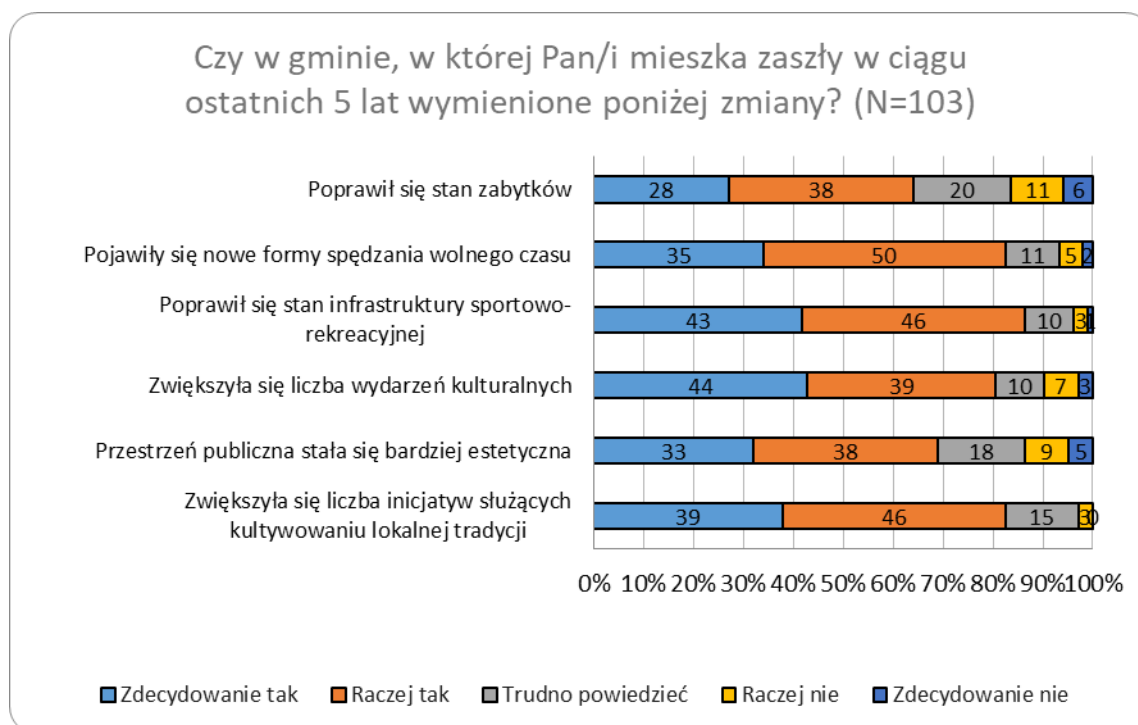
Na obszarze LGD Jurajska Kraina za kluczowe obszary interwencji uznano: rozwój gospodarczy w oparciu o rozwój przedsiębiorczości oraz zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców; wzrost atrakcyjności obszaru LGD; zwiększenie aktywności i integrację mieszkańców poprzez budowę kapitału społecznego i wzmocnienie włączenia społecznego mieszkańców. Warto sprawdzić jak sami mieszkańcy, którzy oddali swoje głosy w ankiecie, oceniają zmiany jakie zaszły w przeciągu ostatnich pięciu lat na obszarze LGD i czy potwierdzają one obraz wyłaniający się z danych zaprezentowanych we wcześniejszych częściach raportu. Na początek analizie poddane zostaną opinie na temat przedsiębiorczości. Szczegóły obrazuje poniższy wykres.

Wykres 11. Ocena zmian dotyczących rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.

Mieszkańcy, którzy oddali swoje głosy w ankiecie dość pozytywnie oceniają zmiany na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat. Spośród 103 głosów, 72 osoby dostrzegają powstanie nowych firm, a 66 osób ogólną poprawę sytuacji na rynku pracy (przeciwnego zdania są odpowiednio 10 i 15 osób). Badani dostrzegają więc zmiany, o jakich mowa była przy okazji opisywania danych Głównego Urzędu Statystycznego. Pozytywnie należy odbierać także wyniki dotyczące zwiększenia się ruchu turystycznego - 74 osób zauważa to zjawisko, z czego 31 zdecydowanie, a przeciwnego zdania jest zaledwie 11 respondentów. Można w konsekwencji stwierdzić, że w ostatnich 5 latach „Jurajska Kraina” reagowała na wskazane w LSR największe problemy obszaru LGD i tym samym współtworzyła odpowiednie warunki do rozwoju sektora gospodarczego.

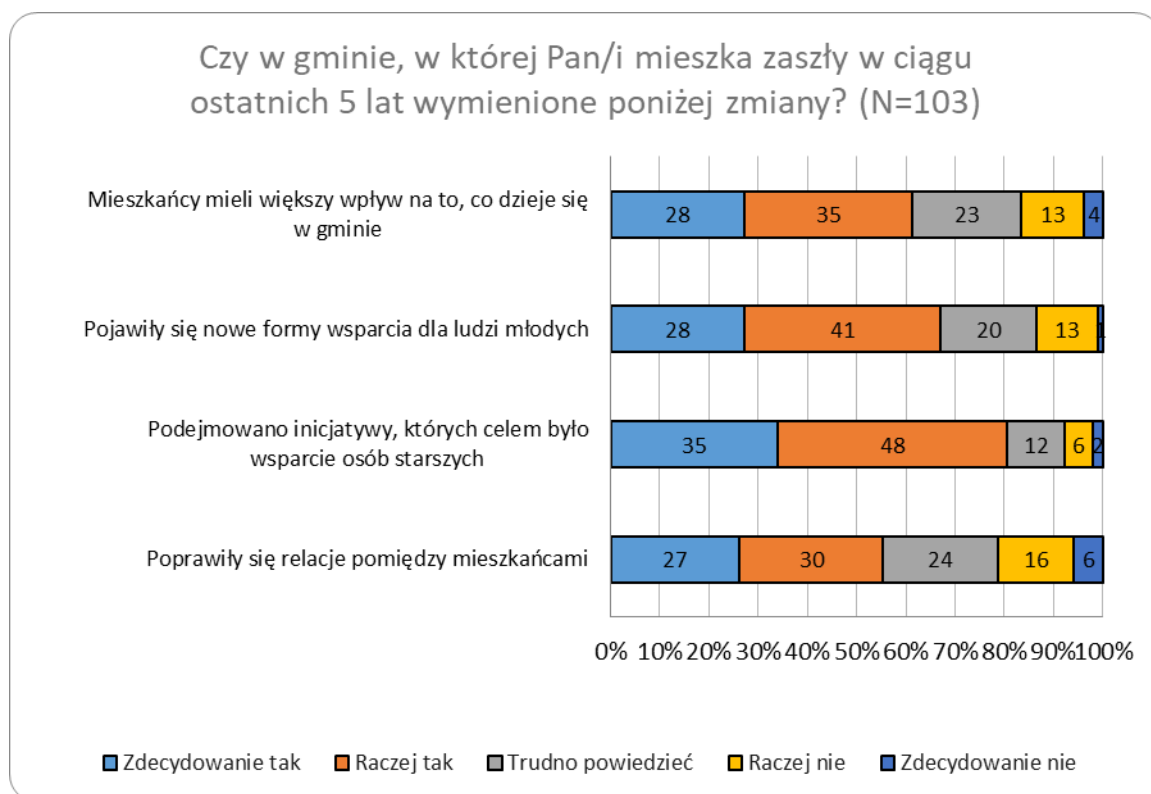
Kolejną kwestią, której warto poświęcić uwagę są zmiany atrakcyjności zamieszkiwanego obszaru, zarówno pod względem potrzeb mieszkańców, jak i potencjalnych turystów. Szczegóły pokazuje poniższy wykres.

Wykres 12. Ocena zmian dotyczących kultury i rekreacji na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.

Badani mieszkańcy gmin obszaru LGD widzą poprawę w aspekcie kultury i rekreacji na przestrzeni ostatnich pięciu lat. Najwięcej pozytywnych ocen dotyczy poprawy stanu infrastruktury-rekreacyjnej - spośród 103 ankietowanych, aż 89 dostrzegło tę zmianę (43 spośród nich wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”), a przeciwnej opinii były jedynie 4 osoby. Bardzo dużo pozytywnych wskazań dotyczy też pojawienia się nowych form spędzania wolnego czasu - tego rodzaju zmianę odnotowało 85 respondentów, a przeciwnego zdania było 7 osób. Również 85 ankietowanych uznało, iż zwiększyła się liczba inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji, a zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych odnotowały 83 osoby (przeciwnych było odpowiednio 3 i 10 osób).

Bardzo dobre oceny, choć jednocześnie najgorsze spośród wybranych do ankiety, dotyczą poprawy stanu zabytków i poprawy estetyki przestrzeni publicznej. W tym pierwszym przypadku pozytywną opinię wyraziło 66 osób (zdecydowanych głosów było jednak tylko 28), a w drugim 71 (zdecydowanych ocen 33), zaś przeciwnego zdania było odpowiednio 17 i 18 osób. Niezbędne wydaje się więc zwrócenie uwagi na te obszary przy planowaniu kolejnych działań. Warto przyrzeć się opinii badanych w kwestii aktywizacji i kapitału społecznego.

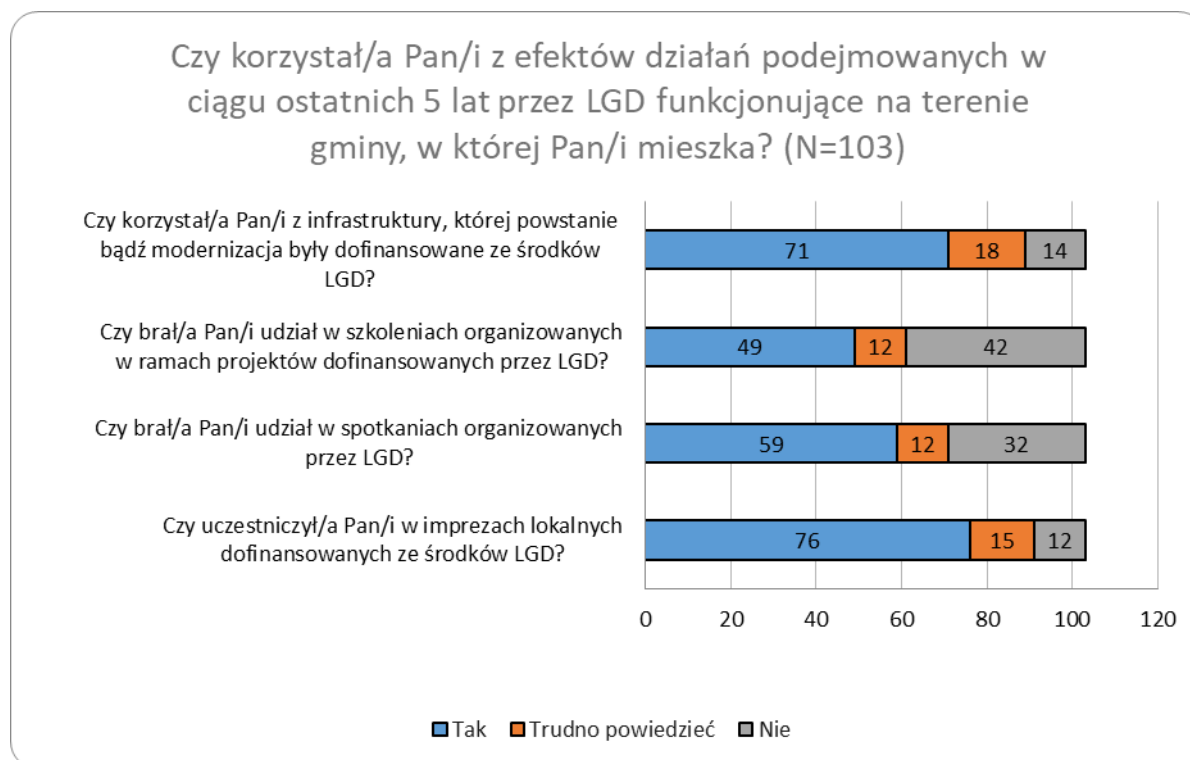
Wykres 13. Ocena zmian dotyczących aktywizacji i kapitału społecznego na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.

Badani mieszkańcy gmin obszaru LGD pozytywnie oceniają zmiany dotyczące podejmowania inicjatyw, których celem było wsparcie osób starszych. 83 spośród 103 ankietowanych osób zauważyło takie działania, a 14 było przeciwnego zdania. Mniej pozytywnych opinii ankietowani mieszkańcy wyrazili w kwestii pojawienia się nowych form wsparcia dla ludzi młodych - 69 osób wskazało takie zmiany, a 14 było odmiennego zdania. Warto w tym aspekcie podkreślić, że zarówno osoby starsze, jak i młodzi ludzie byli uznani w LSR za grupy defaworyzowane. Wydaje się, że warto w dalszym ciągu poświęcać uwagę na operacje do nich kierowane.

Należy podkreślić, iż duża część badanych stwierdziła, że w ciągu ostatnich 5 lat mieszkańcy mieli większy wpływ na to, co dzieje się w gminie (63 osoby odnotowały taką zmianę, zaś 17 było przeciwnego zdania). W temacie poprawy relacji między mieszkańcami głosów aprobujących było wprowadzie najmniej spośród wszystkich obszarów analizowanych w tym pakiecie pytań, ale i tak wynik robi dobre wrażenie (57 głosów pozytywnych i 22

negatywne). Szczegółowy cel dotyczący budowania kapitału społecznego i wzmacniania włączenia społecznego mieszkańców terenu LGD wart jest kontynuowania.

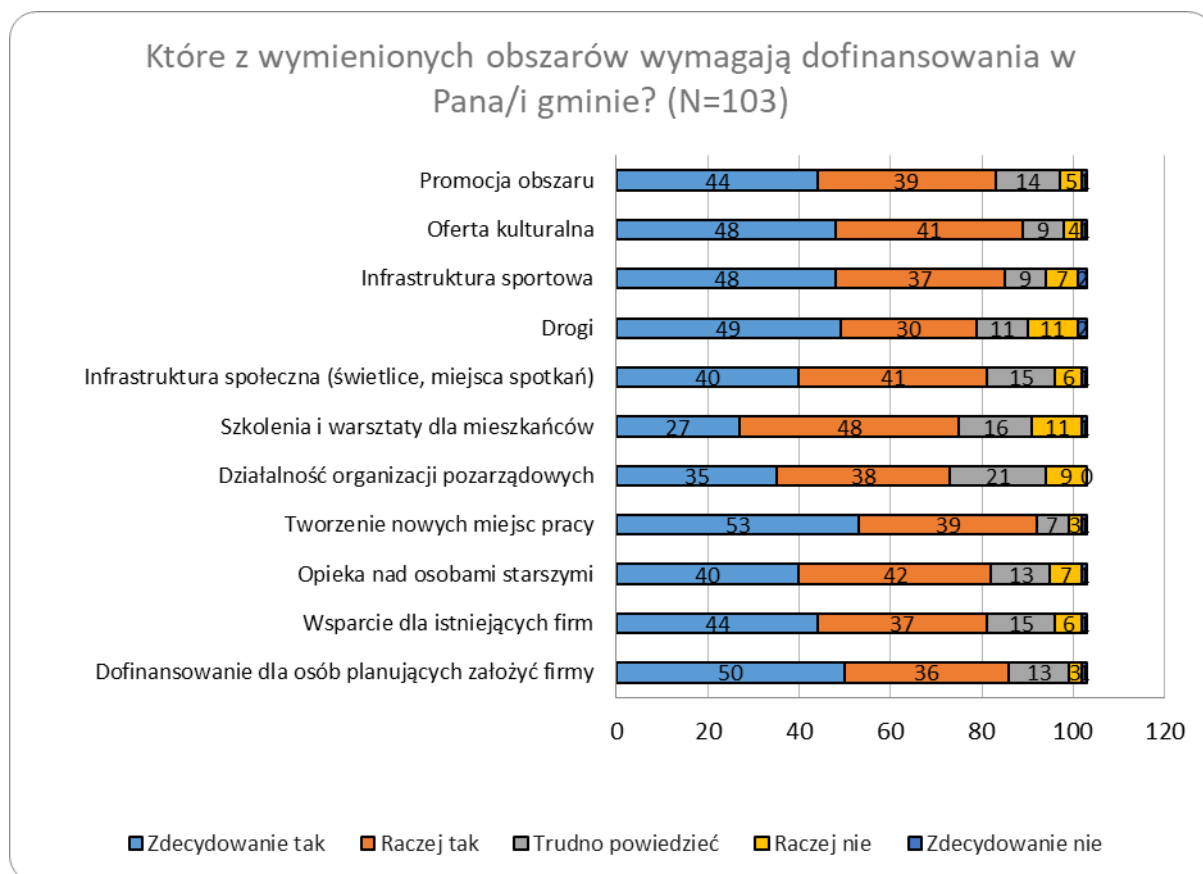
Kolejną kwestią, której warto poświęcić uwagę, są opinie badanych mieszkańców na temat efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD.

Wykres 14. Korzystanie z efektów działalności LGD „Jurajska Kraina”.

Najwięcej badanych mieszkańców gmin obszaru LGD stwierdziło, iż uczestniczyło w wydarzeniach lokalnych dofinansowywanych ze środków LGD (76). Niewiele mniej osób wskazało, że korzystało z infrastruktury, której powstanie lub modernizacja były dofinansowane z środków LGD (71). Nieco mniejszym powodzeniem w grupie badanych cieszyły się spotkania (59) i szkolenia (49) organizowane przez „Jurajską Krainę”. Warto pamiętać o tym, iż badani mieszkańcy niekoniecznie musieli wiedzieć, czy infrastruktura, szkolenia, spotkania czy imprezy były organizowane czy dofinansowywane przez LGD (stąd też dużo wskazań na odpowiedź „trudno powiedzieć”). Sporo wskazań „pozytywnych” jednoznacznie pokazuje, iż „Jurajska Kraina” cieszy się dużą rozpoznawalnością, a efekty prowadzonych działań są zauważalne.

Na zakończenie warto zwrócić uwagę na to, jakie zdanie mają badani mieszkańcy gmin obszaru LGD na temat obszarów wymagających dofinansowania w gminach i tym samym ewentualnych przyszłych działań „Jurajskiej Krainy”.

Wykres 15. Obszary wymagające dofinansowania w ocenie badanych mieszkańców gmin obszaru.

Badani mieszkańcy gmin LGD „Jurajska Kraina” wskazali, iż obszarów wymagających dofinansowania jest ciągle bardzo dużo. Za bardzo istotny obszar wymagający dofinansowania uznane zostały działania przedsiębiorcze. Tworzenie nowych miejsc pracy okazało się ważne dla 92 spośród 103 badanych mieszkańców gmin obszaru LGD, wsparcie dla istniejących firm dla 81 osób, a dofinansowanie dla planujących założyć firmy dla 86 ankietowanych. Przeciwnego zdania były pojedyncze osoby (odpowiednio 4, 7 i 4). LGD „Jurajska Kraina” powinna więc w dalszym ciągu dużą wagę przykładąć do operacji polegających na utworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw.

Bardzo duża liczba ankietowanych uznała, iż to oferta kulturalna jest obszarem wymagającym dofinansowania - tę odpowiedź wskazało 89 respondentów, z czego

„zdecydowanie tak” zaznaczyło 48 spośród nich. Tyle samo „zdecydowanych” ocen miała infrastruktura sportowa, ale łączna liczba pozytywnych opinii wyniosła w tym przypadku 85. Istotna dla mieszkańców jest także promocja obszaru - tę odpowiedź wskazało aż 83 respondentów. LGD „Jurajska Kraina” prowadziła dość zaawansowane operacje w tym zakresie, a wyniki ankiety wskazują, iż są one warte kontynuowania.

Należy zauważyć, że sporym zainteresowaniem wśród obszarów wymagających dofinansowania cieszyły się drogi i tę odpowiedź wskazało 79 respondentów. Opieka nad osobami starszymi została natomiast wskazana za istotny obszar natomiast przez 82 osoby (40 spośród nich zaznaczyło odpowiedź „zdecydowanie tak”, a pozostali „raczej tak”), a jedynie 8 ankietowanych uznało, iż jest to obszar nieważny. Infrastruktura społeczna była ważna dla 81 osób. Najmniej głosów „zdecydowanie na tak” zebrały szkolenia i warsztaty dla mieszkańców, ale i tak łącznie z ocenami „raczej tak” suma wygląda w dalszym ciągu dość imponująco - 76. Podobnie jak działalność organizacji pozarządowych, która spośród wszystkich obszarów zebrała najmniej głosów pozytywnych (73) i najwięcej negatywnych (30).

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze.

6.1. Ocena wpływu na główny cel LSR

Analiza pomysłów, diagnoza obszaru „Jurajskiej Krainy”, a także możliwości finansowe pozwoliły na ustalenie trzech celów ogólnych I. wzrost konkurencyjności gospodarczej obszaru LGD; II. wzrost atrakcyjności obszaru LGD; III. budowanie kapitału społecznego i wzmacnianie włączenia społecznego mieszkańców terenu LGD.

Realizacja wskaźników przebiega dobrze, a brakujące przedsięwzięcia znajdują się aktualnie w ocenie Urzędu Marszałkowskiego. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się premie na zakładanie działalności gospodarczej, gdzie wniosków było więcej niż pozwalały na to zaplanowane środki. W przypadku rozwoju działalności gospodarczej wniosków było także dużo, ale tutaj wystarczyło spełnienie wymogów, by otrzymać środki. Zarówno na utworzenie, jak i na rozwój działalności gospodarczej w analizowanym okresie zwiększano wskaźniki. W przypadku działań związanych ze wzrostem atrakcyjności obszaru LGD zwraca uwagę rozdrobnienie przedsięwzięć, w tym działania infrastrukturalne podzielono na konkretne (m.in. na place zabaw czy świetlice wiejskie). Stanowiło to odpowiedź na zgłaszane zapotrzebowanie i pozwalało jednocześnie na szybką realizację wskaźników. W przypadku budowania kapitału społecznego i wzmacniania włączenia społecznego zdecydowana większość operacji została już przeprowadzona, choć nie udało się do tej pory zrealizować projektu współpracy.

Można w konsekwencji stwierdzić, że LGD „Jurajska Kraina” dobrze poradziła sobie z wdrażaniem strategii i jeśli nie pojawią się nieoczekiwane sytuacja, uda się zrealizować wszystkie zaplanowane wskaźniki.

6.2. Ocena wpływu na kapitał społeczny

Korzyści z kapitału społecznego dotyczą rozmaitych obszarów i w tym aspekcie można wskazać choćby zmniejszenie nierówności społeczno-ekonomicznych, integrację z szerszą zbiorowością czy też większe zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych. Bardzo pozytywnie należy odebrać fakt, iż „Jurajska Kraina” zdaje sobie sprawę ze znaczenia społecznego kapitału, czego dowodem fakt, iż poświęcono mu jeden z trzech celów

głównych (Budowanie kapitału społecznego i wzmacnianie włączenia społecznego mieszkańców terenu LGD), w którego ramach zaplanowano szereg działań szkoleniowych, doradczych i aktywizacyjnych.

W ostatnich pięciu latach badani mieszkańcy gmin obszaru LGD zaobserwowali poprawę relacji między mieszkańcami czy fakt, iż mieli oni większy wpływ na to, co dzieje się w gminach. 9 spośród 20 beneficjentów wskazało, że to ogół mieszkańców gmin/obszaru LGD był głównym odbiorcą ich projektów, co również należy uznać za dobry wynik. W kontekście obszarów wymagających dofinansowania bardzo dużo głosów w ankiecie zebrała infrastruktura społeczna, a zauważana była także potrzeba przeznaczenia środków na działalność organizacji pozarządowych czy szkolenia i warsztaty dla mieszkańców. Pomocne będą na pewno więc kolejne przedsięwzięcia służące integracji społecznej i wzmacnianiu poczucia jedności i tożsamości, wspieraniu lokalnych liderów i działaczy w organizacjach pozarządowych.

6.3. Przedsiębiorczość

W świetle LSR dynamika wzrostu przedsiębiorstw na obszarze Jurajskiej Krainy była słabsza w porównaniu z innymi obszarami województwa małopolskiego. Liczba pracujących w latach 2015-2010 we wszystkich gminach obszaru LGD wzrastała, ale należy podkreślić, że te wzrosty były nieznaczne. Spadki udziału bezrobotnych zarejestrowanych również były niewielkie (w gminie Skała odnotowano nawet wzrost). Pozytywnym zjawiskiem była natomiast wzrastająca liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON. Powstanie nowych firm i ogólną poprawę sytuacji na rynku pracy odnotowali badani mieszkańcy gmin obszaru LGD w przeprowadzonej ankiecie.

Działania przedsiębiorcze zostały uznane za jeden z najważniejszych obszarów wymagających dofinansowania w przyszłości, a samo tworzenie nowych miejsc pracy okazało się istotne dla 92 spośród 103 badanych mieszkańców gmin obszaru LGD. Bardzo dużo wskazań miało także wsparcie dla istniejących firm czy dofinansowanie dla planujących założyć firmy. LGD „Jurajska Kraina” powinna więc w dalszym ciągu dużą wagę przykładąć do operacji polegających na utworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw. Zwłaszcza iż zebrała już odpowiednie doświadczenie i wpisała się w pozytywne zmiany w zakresie przedsiębiorczości.

6.4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe

Turystyka i dziedzictwo kulturowe były bardzo ważnym obszarem działania dla „Jurajskiej Krainy”. Poświęcono mu jeden z celów głównych (Wzrost atrakcyjności obszaru LGD), w ramach którego zaplanowano szereg działań, które miały służyć wzmocnieniu konkurencyjności obszaru. W LSR zwrócono uwagę, że szansą rozwoju obszaru może być rozwój turystyki przyrodniczej, ekoturystyki, turystyka wiejska, agroturystyka i turystyka kulinarna.

W ramach celu związanego z turystyką i dziedzictwem kulturowym zaplanowano bardzo dużo przedsięwzięć i sporą część spośród nich udało się już zrealizować. Zastanawiające jest jednak, iż turyści zostali wskazani tylko przez jednego spośród 20 beneficjentów jako odbiorcy efektów projektów/grantów. Można więc podejrzewać, że w ramach celu realizowano jednak przede wszystkim przedsięwzięcia z myślą o mieszkańcach obszaru LGD. Warto też w tym aspekcie zauważyć, że w ostatnich latach zmniejszyła się liczba turystycznych obiektów noclegowych w gminach obszaru LGD, który już wcześniej było dość niewiele. Z drugiej strony pozytywnie należy odbierać także wyniki dotyczące zwiększenia się ruchu turystycznego - 74 spośród 104 badanych mieszkańców zauważyło to zjawisko, a przeciwnego zdania jest zaledwie 11 respondentów. Dostrzeżono również poprawę stanu zabytków czy zwiększenie się liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji.

Biorąc pod uwagę atrakcyjność turystyczną i kulturową obszaru LGD warto niewątpliwie kontynuować czy też rozwijać działania z tym związane. Sami mieszkańcy także w ankiecie podkreślali potrzebę dofinansowywania oferty kulturalnej i promocji obszaru.

6.5. Grupy defaworyzowane

Do szczególnie ważnych grup, które należy objąć wsparciem zaliczono: osoby młode (do 30 roku życia), osoby starsze (po 50 roku życia) oraz drobnych przedsiębiorców. Przewidziano dla nich takie obszary interwencji jak między innymi: doradztwo i szkolenia w zakresie podejmowania działalności gospodarczej oraz premie na rozpoczęcia i rozwijanie

działalności gospodarczej czy zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego w tym modernizację świetlic wiejskich.

Badani mieszkańcy gmin obszaru LGD pozytywnie oceniają zmiany dotyczące podejmowania inicjatyw, których celem było wsparcie osób starszych w ostatnich 5 latach. Nieco mniej pozytywnych opinii ankietowani mieszkańcy wyrazili w kwestii pojawienia się nowych form wsparcia dla ludzi młodych, ale i tak liczba głosów popierających tę opinię była większa niż negujących. W kontekście trzeciej z grup defaworyzowanych, czyli drobnych przedsiębiorców, można podkreślić ogólne pozytywne zmiany w zakresie przedsiębiorczości.

Z uwagi między innymi na niekorzystną sytuację demograficzną społeczności wszystkich gmin obszaru LGD i rosnącą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, migracje młodych ludzi czy ciągle nienajlepszą sytuację przedsiębiorczą niezbędne wydają się kontynuacja czy też nawet rozwój działań kierowanych do określonych w LSR grup defaworyzowanych.

6.6. Innowacyjność

W trakcie prac nad LSR-em zwracano uwagę na szereg problemów, w tym szereg dotyczyło innowacyjności, np. niskiego jej poziomu wśród lokalnych firm czy małą liczbę działań innowacyjnych podejmowanych przez przedsiębiorców. W konsekwencji innowacyjność została uznana za istotne kryterium wyboru operacji.

Za innowacyjne rozwiązania rozumiano w ramach LSR wdrożenie nowego na danym obszarze lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych. Uznano, iż w taki sposób rozumiana innowacyjność pozwoli na lepsze i efektywniejsze wykorzystanie lokalnych zasobów dla rozwoju działalności gospodarczej. Należy podkreślić, że w zrealizowanych w analizowanym okresie przedsięwzięciach innowacyjność się pojawia i można tu wymienić przedsiębiorstwo realizujące mapowanie 3D czy zakup 12 namiotów promocyjnych z logotypami reklamującymi obszar LGD.

6.7. Projekty współpracy

Projekty współpracy nie są póki co „mocną stroną” „Jurajskiej Krainy”. W analizowanym okresie nie zrealizowała ona do tej pory żadnego. Należy jednak zauważyć, że złożony jest aktualnie wniosek z 11 innymi lokalnymi grupami działania dotyczący produktów lokalnych. Planowany jest jeszcze drugi projekt związany z promocją i rozwojem tras nordic walking, w którym „Jurajska Kraina” ma być liderem, a do współpracy zaproszone zostały jeszcze 2 LGD-y.

Należy podkreślić, że projekty współpracy stanowią bardzo dobrą formę współdziałania LGD i wpływają niewątpliwie na rozwój umiejętności współdziałania w realizowaniu istotnych celów. Wydaje się niezbędne, aby w przyszłości zwrócić większą uwagę na ten aspekt w przypadku „Jurajskiej Krainy”, a także starać się dobierać do realizowania projektów solidnych i sprawdzonych partnerów

6.8. Ocena funkcjonowania LGD

Funkcjonowanie biura LGD „Jurajska Kraina” należy ocenić bardzo dobrze i to zarówno pod względem działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, jak i doradczych. Zatrudnieni pracownicy wykazują się dość dużą znajomością potrzeb lokalnych społeczności. W sposób prawidłowy przekazywane są informacje o prowadzonych naborach i rozpowszechniane różnymi kanałami, ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej efektywnego kanału, czyli działań w sieci internetowej (strona internetowa i profil LGD na Facebooku). Duże znaczenie mają także organizowane przez LGD spotkania informacyjno-konsultacyjne.

Ankietowani beneficjenci bardzo pozytywnie oceniają działalność Biura LGD w aspekcie informowania o możliwości pozyskania środków. Zdecydowana większość respondentów korzystała również z szerokiego zakresu wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku - aż 19 z 20 ankietowanych skorzystało ze wsparcia w zapoznaniu się z zasadami uzyskania dofinansowania oraz ze wsparcia polegającego na wskazaniu prawidłowych wzorów wniosków. O tym jak dobrze oceniana jest potrzeba funkcjonowania i sama działalność LGD najlepiej świadczy fakt, iż żaden z badanych beneficjentów nie

wykluczył zabiegania o ponowne wsparcie ze strony LGD w przyszłości (gdyby pojawiła się taka możliwość).

W kontekście funkcjonowania Biura LGD pracownicy zwrócili pewne uwagi na temat szkoleń. Za szczególnie przydatne uważają oni szkolenia organizowane przez Urząd Marszałkowski, gdyż polegają one w dużej mierze na przekazywaniu doskonale znanych już informacji. Zdecydowanie preferowaliby większą ilość szkoleń wewnętrznych, w tym wyrażali potrzebę przeprowadzania szkoleń np. z komunikacji wizualnej czy wykorzystywania w efektywny sposób mediów społecznościowych.

6.9. Ocena procesu wdrażania

Zmian w LSR nie było ich zbyt wiele i miały głównie charakter porządkujący. Wynikały z konieczności dostosowania się do nowych przepisów prawnych, faktem pozyskania nowych środków i tym samym potrzebą zwiększenia wskaźników, korektami w projektach współpracy i planie komunikacji, doprecyzowaniem kryteriów wyboru czy przesunięciami oszczędności. Część zmian wynikała z sytuacji związanej pandemią COVID-19.

Procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów. Podobnie zastosowane kryteria wyboru operacji są jednoznaczne i nie budzą większych wątpliwości. Pozwalają także na wybór najlepszych wniosków, które są spójne z celami LSR. Pewnym problemem są relacje z Urzędem Marszałkowskim, w tym zwłaszcza te dotyczące konieczności spełnienia wielu wymogów i przygotowywania licznej dokumentacji, nierzadko uważanych przez pracowników Biura LGD za całkowicie niepotrzebne.

6.10. Wartość dodana podejścia LEADER

Działalność „Jurajskiej Krainy” niewątpliwie angażuje i łączy organizacje pozarządowe, usługodawców i samorząd lokalny. Dodatkowo LGD wpływa także na angażowanie liderów lokalnych i osoby fizyczne. Sam potencjał rozwojowy jest wykorzystywany i promowany poprzez wydawnictwa, strony internetowe, lokalną prasę i media społecznościowe.

Należy podkreślić, że „Jurajska Kraina” reagowała na wskazane w LSR problemy obszaru LGD i tym samym tworzyła odpowiednie warunki do jego rozwoju. Przyłożyła niewątpliwie cegiełkę do rozwoju obszaru, jaki dało się zaobserwować w ostatnich latach. Udało się w konsekwencji zrealizować sporo operacji związanych z przedsiębiorczością, turystyką i dziedzictwem kulturowym czy infrastrukturą. W przyszłości niezbędne wydaje się przyłożenie większej wagi do projektów współpracy oraz działań poza RLKS (o ile pozwolą na to możliwości). Pewne korekty należałoby wnieść w przypadku większej ilości działań związanych z turystyką i grupami defaworyzowanymi. Niepokojąco wypadają też wskaźniki dotyczące gminy Sułoszowa i warto poświęcić jej nieco więcej uwagi przy planowaniu przedsięwzięć.

7. Podsumowanie. Wnioski i rekomendacje.

„Jurajska Kraina” reagowała na wskazane w LSR problemy obszaru LGD i tym samym tworzyła odpowiednie warunki do jego rozwoju. Udało się w konsekwencji zrealizować sporo operacji związanych z przedsiębiorczością czy infrastrukturą. Nie ma większych obaw co do realizacji założonych wskaźników. Jedynym problemem może być konieczność ogłoszenia kolejnych naborów po negatywnych ocenach Urzędu Marszałkowskiego.

Ankiety przeprowadzone wśród mieszkańców gmin obszaru LGD pokazują, że członkowie społeczności lokalnych doskonale zdają sobie sprawę z tego, iż korzystają z infrastruktury, która powstała dzięki „Jurajskiej Krainy”, a także brali udział w lokalnych imprezach dofinansowywanych przez LGD. Zbudowana marka daje duże perspektywy na przyszłość.

Analiza działań LGD daje możliwość sformułowania następujących rekomendacji:

1. Działania przedsiębiorcze zostały uznane za jeden z najważniejszych obszarów wymagających dofinansowania w przyszłości, a samo tworzenie nowych miejsc pracy okazało się istotne dla 92 spośród 103 badanych mieszkańców gmin obszaru LGD. Bardzo dużo wskazań miało także wsparcie dla istniejących firm czy dofinansowanie dla planujących założyć firmy. LGD „Jurajska Kraina” powinna więc w dalszym ciągu dużą wagę przykładąć do operacji polegających na utworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw. Zwłaszcza iż zebrała już odpowiednie doświadczenie i wpisała się w pozytywne zmiany w zakresie przedsiębiorczości.
2. Biorąc pod uwagę atrakcyjność turystyczną i kulturową obszaru LGD warto niewątpliwie kontynuować czy też rozwijać działania z tym związane. Sami mieszkańcy w ankiecie podkreślali potrzebę dofinansowywania oferty kulturalnej i promocji obszaru. W przypadku infrastruktury turystycznej warto jednak zadbać o jej spójność na obszarze gmin.
3. W kontekście obszarów wymagających dofinansowania bardzo dużo głosów w ankiecie zebrała infrastruktura społeczna, a zauważana była także potrzeba przeznaczenia środków na działalność organizacji

pozarządowych czy szkolenia i warsztaty dla mieszkańców. Pomocne będą na pewno więc kolejne przedsięwzięcia służące integracji społecznej i wzmacnianiu poczucia jedności i tożsamości, wspieraniu lokalnych liderów i działaczy w organizacjach pozarządowych.

4. Projekty współpracy stanowią dobrą formę współdziałania LGD i wpływają niewątpliwie na rozwój umiejętności współdziałania w realizowaniu istotnych celów. Wydaje się niezbędne, aby w przyszłości zwrócić zdecydowanie większą uwagę na ten aspekt i tym samym starać się dobierać do realizowania projektów solidnych i sprawdzonych partnerów
5. Z uwagi między innymi na niekorzystną sytuację demograficzną społeczności wszystkich gmin obszaru LGD i rosnącą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, migracje młodych ludzi czy ciągle nienajlepszą sytuację przedsiębiorczą niezbędne wydają się kontynuacja czy też nawet rozwój działań kierowanych do określonych w LSR grup defaworyzowanych (osoby młode - do 30 roku życia, osoby starsze - po 50 roku życia oraz drobni przedsiębiorcy).
6. Według przedstawicieli LGD w przyszłym budżecie wskazane byłoby skupienie większej uwagi na kwestiach środowiskowych, gdyż obszar LGD zmagają się z dużymi problemami związanymi z zanieczyszczeniem powietrza.
7. Najgorsze wskaźniki dało się zaobserwować w przypadku gminy Sułoszowa i warto w przyszłości więcej uwagi poświęcić na działania realizowane na jej obszarze.

8. Spis tabel i wykresów

8.1. Spis tabel

Tabela 1.Ludność w gminach wchodzących w skład LGD „Jurajska Kraina”	13
Tabela 2.Gminy wchodzące w skład LGD na tle wszystkich małopolskich gmin.....	16
Tabela 3.Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD „Jurajska Kraina”	17
Tabela 4.Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności według płci.....	18
Tabela 5.Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.	22
Tabela 6.Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD.	23
Tabela 7.Turystyczne obiekty noclegowe w gminach wchodzących w skład LGD.	26
Tabela 8.Rzeczowy postęp w realizacji LSR.	30
Tabela 9.Postęp finansowy w realizacji LSR przez LGD „Jurajska Kraina”	32
Tabela 10.Szkolenia pracowników LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.	36
Tabela 11.Szkolenia członków organów LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.	37
Tabela 12.Realizacja planu komunikacji przez Jurajską Krainę.	39
Tabela 13.Doradztwo w Biurze LGD „Jurajska Kraina”	43
Tabela 14.Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji.....	45

8.2. Spis wykresów

Wykres 1.Wartości wskaźnika G dla gmin wchodzących w skład LGD „Jurajska Kraina”.	14
Wykres 2.Wydatki gmin wchodzących w skład LGD „Jurajska Kraina” w przeliczeniu na 1 mieszkańca.	15
Wykres 3.Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na tys. ludności w wieku produkcyjnym.....	19
Wykres 4. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców.....	20
Wykres 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.	24
Wykres 6. Metody docierania informacji o LGD „Jurajska Kraina” do mieszkańców obszaru.	40
Wykres 7.Metody docierania informacji o naborach w LGD „Jurajska Kraina” do potencjalnych beneficjentów.....	41
Wykres 8.Ocena sposobu informowania LGD o możliwości pozyskania środków.....	42
Wykres 9. Zakres wsparcia udzielonego beneficjentom ze strony LGD na poszczególnych etapach składania wniosku.	44

Wykres 10. Ocena stwierdzeń dotyczących składania i realizowania projektu przy wsparciu LGD „Jurajska Kraina” .	46
Wykres 11. Ocena zmian dotyczących rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.	47
Wykres 12. Ocena zmian dotyczących kultury i rekreacji na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.	48
Wykres 13. Ocena zmian dotyczących aktywizacji i kapitału społecznego na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.	49
Wykres 14. Korzystanie z efektów działalności LGD „Jurajska Kraina” .	50
Wykres 15. Obszary wymagające dofinansowania w ocenie badanych mieszkańców gmin obszaru. .	51

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania.

9.1. Ankieta dla mieszkańców obszaru LGD Jurajska Kraina

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej efektów funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Jurajska Kraina. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety trwa 10 minut.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Lokalna Grupa Działania Jurajska Kraina

1. Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Mieszkańcy mieli większy wpływ na to, co dzieje się w gminie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiła się sytuacja na rynku pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Powstały nowe firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Pojawiły się nowe formy wsparcia dla ludzi młodych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Podejmowano inicjatywy, których celem było wsparcie osób starszych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększyła się liczba inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiły się relacje pomiędzy mieszkańcami	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększył się ruch turystyczny	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawił się stan zabytków	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Pojawiły się nowe formy spędzania wolnego czasu	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawił się stan infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększyła się liczba wydarzeń kulturalnych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Przestrzeń publiczna stała się bardziej estetyczna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

2. Proszę wyobrazić sobie, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale środków finansowych w gminie, w której Pan/i mieszka. Które z wymienionych obszarów wymagają dofinansowania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Promocja obszaru	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Oferta kulturalna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura sportowa	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Drogi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Szkolenia i warsztaty dla mieszkańców	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Działalność organizacji pozarządowych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Tworzenie nowych miejsc pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Opieka nad osobami starszymi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Wsparcie dla istniejących firm	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Dofinansowanie dla osób planujących założyć firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

3. Czy słyszał Pan/i o Lokalnej Grupie Działania Jurajska Kraina? Proszę wybrać 1 odpowiedź.

a) Tak → Proszę przejść do pytania nr 4.

b) Nie → Proszę przejść do pytania nr 5.

4. W jaki sposób docierały do Pana/i informacje dotyczące Lokalnej Grupy Działania Jurajska Kraina? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Uczestniczyłem w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

5. Czy korzystał/a Pan/i z efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD działające na terenie gminy, w której Pan/i mieszka? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czy korzystał/a Pan/i z infrastruktury, której powstanie bądź modernizacja były dofinansowane ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniach organizowanych w ramach projektów dofinansowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w spotkaniach organizowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy uczestniczył/a Pan/i w imprezach lokalnych dofinansowanych ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

6. Proszę wskazać, w którym przedziale wiekowym się Pan/i mieści. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) 18-25 lat
- b) 26-35 lat
- c) 36-45 lat
- d) 46-55 lat
- e) 56-65 lat
- f) 66 lat lub więcej

7. Proszę podać swoją płeć. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) Kobieta
- b) Mężczyzna
- c) Wolę nie podawać.

9.2. Ankieta dla beneficjentów LGD Jurajska Kraina

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Jurajska Kraina. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety nie powinno zająć więcej niż 10 minut. Ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która jest lub była realizatorem projektu wspartego przez Lokalną Grupę Działania (np. polegającego na założeniu działalności gospodarczej). W przypadku, gdy beneficjentami wsparcia był podmiot (Urząd Gminy, Ośrodek Kultury, Organizacja Pozarządowa, OSP, KGW), ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która w ramach danego podmiotu była bezpośrednio zaangażowana w realizację dofinansowanego projektu.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Lokalna Grupa Działania Jurajska Kraina

W jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

- a) Zdecydowanie zgadzam się
- b) Raczej zgadzam się
- c) Trudno powiedzieć
- d) Raczej nie zgadzam się
- e) Zdecydowanie nie zgadzam się

W jaki sposób docierały do Pana/i informacje o naborze wniosków w Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Uczestniczyłem/am w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Dlaczego zdecydował/a się Pan/i (lub podmiot reprezentowany przez Pana/ią) na złożenie wniosku o przyznanie pomocy finansowej do LGD? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje główny powód złożenia wniosku do LGD.

- a) Było to jedyne dostępne źródło finansowania mojego projektu
- b) Nie otrzymałem/am dofinansowania z innych środków/innego programu
- c) Chciałem/am skorzystać z nadarzającej się okazji otrzymania środków
- d) Zostałem/am zachęcony/a do złożenia wniosku przez LGD
- e) Na moją decyzję wpłynęła możliwość skorzystania z doradztwa w biurze LGD

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie składania wniosku? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcyców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Proszę wskazać, w jakim zakresie korzystał/a Pan/i ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Wsparcie polegające na udzieleniu informacji o możliwości uzyskania dofinansowania dla mojego projektu	Tak	Nie
Wsparcie w zapoznaniu się z zasadami uzyskania dofinansowania	Tak	Nie
Wsparcie polegające na wskazaniu prawidłowych wzorów wniosków i instrukcji do nich	Tak	Nie
Wsparcie w zakresie ustalenia koncepcji projektu aby spełniał kryteria wynikające z LSR	Tak	Nie
Porady w zakresie wypełniania dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku	Tak	Nie
Wyjaśnienie szczegółowych zasad oceny wniosków	Tak	Nie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie realizacji projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcyców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie rozliczenia projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcyców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy obecnie pozostaje Pan/i w kontakcie z LGD? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Uczestniczę w spotkaniach organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się telefonicznie z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytam komunikaty na stronie internetowej LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Mam osobisty kontakt z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się w inny sposób	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Nie mam z LGD żadnego kontaktu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Czy brał/a Pan/i lub organizacja którą Pan/i reprezentuje udział w tworzeniu LSR? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź.

- a) Tak
- b) Trudno powiedzieć
- c) Nie

Kto był głównym odbiorcą efektów Pani/a projektu/ projektów? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje Pana/i projekt.

- a) Ja i moja rodzina
- b) Moja organizacja
- c) Ogół mieszkańców gminy/ obszaru LGD
- d) Turyści
- e) Przedsiębiorstwa
- f) Inne

Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD.
Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Procedury wyboru wniosków o dofinansowanie w LGD były dla mnie czytelne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków były dla mnie jednoznaczne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Jeśli będzie to możliwe, w przyszłości chciałbym/łabym ponownie skorzystać ze wsparcia LGD	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy na etapie przygotowania, realizacji lub rozliczania projektu pojawiły się jakieś problemy wpływające negatywnie na jego przebieg bądź rezultaty?

a) Tak → Proszę odpowiedzieć na następane pytanie.

b) Nie → **Dziękujemy za wypełnienie ankiety!**

Jakie to były problemy? Na pytanie odpowiadają tylko osoby, które w poprzednim pytaniu wybrały odpowiedź „Tak”. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Problemy bezpośrednio związane z przedmiotem projektu (np. problemy wynikające z branży w której działa przedsiębiorca, odbiorcami działań NGO lub uzgodnieniami dotyczącymi przebiegu tras rowerowych w projekcie gminnym)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy finansowe (np. z wypłatą dofinansowania, kredytem na realizację zadania, zmiennością cen w czasie realizacji zadania względem wpisanych we wniosku)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy formalno-prawne	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy personalne (np. z pracownikami, członkami/ partnerami itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy z terminową realizacją harmonogramu (opóźnienia itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Trudność w dostępie do informacji na temat składania, realizacji lub rozliczenia projektu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy wynikające z wprowadzenia w Polsce stanu pandemii	Tak	Trudno powiedzieć	Nie